

AKPINAR

Ocak - Şubat 2015

Yıl: 10

ISSN: 1306 - 3731

4 TL

55.
Sayı

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Ahmet Vehbi Ecer ile Söyleşi

Erdal Noyan ile Söyleşi

Yunus Emre Tetiklerine Eleştirel Bir Bakış

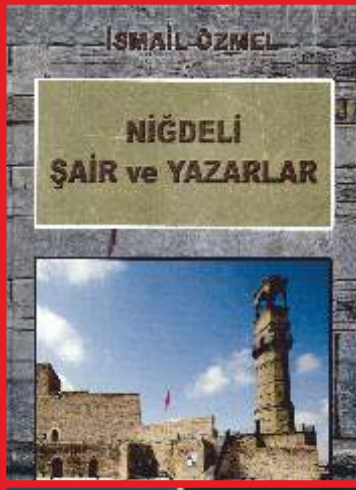
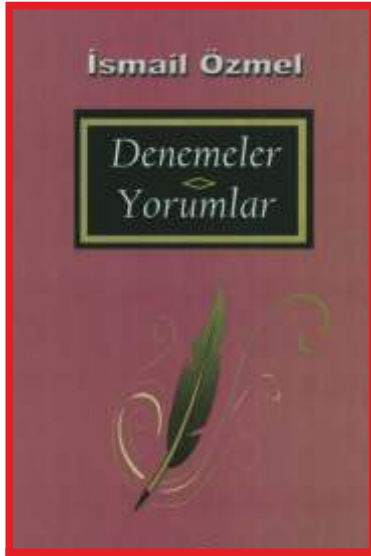
Şehir ve Medeniyet Üzerine

İsmail Özmel, Oğuz Çetinoğlu, Murat Alp, Vahap Akbaş,

İsa Kayacan, Murat Soyak, Kibar Ayaydın, Mehmet Baş,

Fırat Ensari, Mine Çoral, Günay Uysal, Mesut Ateş,

www.akpinardergisi.com

Yeni Çarşı Merkezi
B Blok 1/5 • NİĞDE
Tel: 0.388 213 12 50 - 233 35 45

AKPINAR

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yıl: 10 Sayı: 55 / Ocak - Şubat 2015 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Kibar AYAYDIN
Murat SOYAK

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Sayısı: 4 TL
Yıllık Abone Bedeli: 30 TL
Resmî Abone Bedeli: 60 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)

GRAFİK & TASARIM

İlhami KARAN

BASIM YERİ KARAN OFSET

Selçuk Mh. Selçuklu Cd. 36/B • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmıyın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 Yrd. Doç. Dr. Ahmet Vehbi Ecer 'Mezhepler, Hür Düşüncenin Sonucudur' Dedi.
Oğuz ÇETİNOĞLU
- 8 "Yunus Emre Tetkiklerine Eleştirel Bir Bakış"
İsmail ÖZMEL
- 11 Şehir ve Medeniyet Üzerine
Mehmet BAŞ
- 14 İsmail Özmel'den "Yansımalar"
Fırat ENSARİ
- 16 Gittin Ya Hani
Murat ALP
- 17 Kekeme Şiir
Vahap AKBAŞ
- 18 Dağlarla Konuştum
Günay UYSAL
- 19 Edebiyat, sanat ve kitaplar üzerine Erdal NOYAN'la Konuştuk
Murat SOYAK
- 24 Büyük Doğu Marşı'nda 'Hâkimiyet ve İdealizm' -II-
Kibar AYAYDIN
- 32 Muhammed İKBAL ve "Cavidname"
Mine ÇORAL
- 40 Abdülkadir Güler'den: "Elli Yıl Böyle Geçti"
Prof. Dr. İsa KAYACAN
- 42 YAZAR
Mesut ATEŞ*
- 44 Niğde Tanıtım Günlerinde Yazsanbir Çalışmaları Göz Doldurdu
Refik ERDEN

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

Onuncu yılın ilk sayısı, 55. sayı ile huzurunuzdayız. Akpınar'ın dokuz yılının nasıl geçtiğini hikâye etmenin bir faydası yoktur, ancak önümüzdeki yıllarda neler yapabiliriz, kaç şair, kaç yazar ve fikir adamının düşüncelerini, yüreklerini ve rüzgârlı bayırlarını okuyucuya aktarabiliriz beni şimdi meşgul eden bu.

İkinci nokta vefa duygusunun, kadir bilirlilik duygusunun piyasalardan kaybolmasına fırsat vermemeyi, her kalem sahibini imkân nispetinde sağlığında olduğu kadar, dünyamızdan ayrıldıktan sonra da anmak, hakkını teslim etmek ve eserleriyle, anılarıyla yaşamasını sağlamak en azından buna katkıda bulunmanın huzurunu ve iç tatminini yaşamak istiyorum.

Bakınız üç kıymetli insanı beka âlemine yolcu ettik. Şair dostumuz A. Vahap Akbaş(1954- 15 Kasım 2014) ı kaybettik, Hastalığını duyunca Kekeme Şiir'ini bu sayıya koydum, bir süre sonra vefa haberi geldi.

Bizim Ece dergisinde (Kasım-Aralık 2014 günlü 175. sayısında) “Dilin Yettiği Kadar” başlıklı yazısını okuduğum, Talat Sait Halman'ı (7 Temmuz 1931- 07 Aralık 2014) kaybettik. Ardından Kadim arkadaşım, can kardeşim, seçkin insan Ahmet Vehbi Ecer'in vefat haberi geldi.(08.08.1934 - 07.Aralık 2014 akşam saat 18,30) Kültürümüzün, fikir hayatımızın ve edebiyatımızın bu seçkin insanlarına Allah'tan rahmet, sevenlerine baş sağlığı diliyorum.

Bu sayıda; Oğuz Çetinoğlu'nun Ahmet Vehbi Ecer'le yaptığı son söyleşisini yayınlıyoruz. Yayında bekleyen bir makalesi daha var. İkinci söyleşi; Murat Soyak'ın Erdal Noyan'la yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

İsmail Özmel “Yunus Emre Tetkiklerine eleştirel bir bakış” adlı çalışmasından bir bölüm, Mehmet Baş, Şehir ve Medeniyet, Fırat Ensari, İsmail Özmel'den “Yansımalar”, İsa Kayacan, Abdülkadir Güler'den “Elli Yıl Böyle Geçti”, Mesut Ateş, Yazar, Kibar Ayaydın, Büyük Doğu Marşı'nda ‘Hâkimiyet ve İdealizm’, Mine Çoral, Muhammed İkbâl ve “Cavidname” başlıklı yazılarını, Murat Alp'ın, Gittin Ya Hani, Vahap Akbaş'ın Kekeme Şiir, Günay Uysal'ın, Dağlarla Konuştum adlı şiirlerini beğenerek okuyacağımıza inanıyorum.

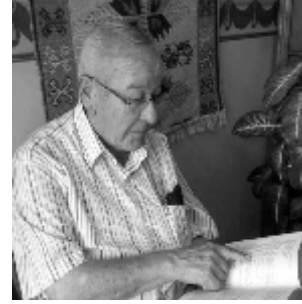
Gelecek 56. sayımızı Ahmet Vehbi Ecer özel sayısı olarak sunmak istiyoruz. Arkadaşlarından, dostlarından, yakınlarından, öğrencilerinden güzel yazılar geleceğini ümit ediyorum.

Daha güzel sayılarda buluşmak dileği ile hoşça kalın, sağlıklıyla kalın.

İSMAİL ÖZMEL

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Vehbi Ecer 'Mezhepler, Hür Düşüncenin Sonucudur' Dedi.

Oğuz ÇETİNOĞLU

Oğuz Çetinoğlu: Mezhep nedir?

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Vehbi Ecer: Mezhep: 'Gidilen yol' anlamında Arapça bir kelimedir. Terim olarak da mezhep: 'Kişilerin yaşadıkları coğrafi, sosyal ve kültürel çevrenin içinde dinin ana kaynaklarını (Kuran ve sünneti) anlama ve uygulamada ortaya çıkan farklılıkların kurumlaştığı dinî oluşumlardır.'

Çetinoğlu: Mezheplerin sınıflandırılması hakkında neler söyleyeceksiniz?

Ecer: İnanç ile ilgili olanlarına 'itikadî mezhepler', eylemlerle (amelî olanlarla) ilgili olanlarına da 'amelî' veya 'fikhî' mezhepler denilir. Türklerin, özellikle Anadolu Müslümanlarının itikatta mezhebi Semerkandı Mehmet Matürîdînin kurduğu Matürîdî; eylemler ve ibadetlerde de İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin kurduğu rivayet edilen Hanefî mezhepleridir.

Çetinoğlu: 'İslam' ve 'İslamiyet' kavramları arasında nasıl bir bağ vardır?

Ecer: İslam ile İslamiyet terimleri de karıştırılmaktadır. İslam: 'Hz. Âdem ile başlayan vahiy geleneğinin peygamberlerin son halkası olan Hz. Muhammed (SAS) tarafından ifade edilişinin adıdır. Hz. Muhammed'den önceki peygamberlerin dininin adı da İslam olduğu için, eski peygamberlere ve bu peygamberlerin aldıkları bozulmamış vahiylerle de inanmak iman esaslarımızdandır. Ancak Kuran kıyamete kadar değişmeyecek olan evrensel mesajları içermektedir. İslâmiyet ise: Kuran-ı Kerim'in sünnet ışığında hayata geçirilerek uygulanması ve yaşanır hale getirilmesine denilir. Bu uygulama toplumun eski gelenekleri ve coğrafi şartlar dolayısıyla farklı farklı olabilir, ancak bu farklılıklar Kuranın ilkelerine aykırı olamaz.

Çetinoğlu: Kimileri bilmediklerinden ve samîmi olarak öğrenmek istediğinden, kimileri de şeytanın avukatlığına özenerek soruyor: 'Allah bir, Kitap bir, Peygamber bir. Mezhepler niçin çok?' Diyor. Bu soruyu nasıl cevaplandırırsınız?

Ecer: Günümüzde, halkı Müslüman olan devletler büyük bir bunalım ve kavga içindedir. Aslında bu kavgaların altında egemenlik tesisi ve maddî menfaatler yatmaktadır. Ancak az gelişmiş ülkeler arasında yer alan bu ülkelerde bu çatışmalara ve kavgalara mezhep kavgası görünümü verilmekte olduğu görülmektedir. Oysaki

mezheplerin bir kavga ve farklılaşma sebebi olmaması, hatta bir fikirler arası hoş görü gücü olarak kabullenilmesi gerekir.

Tanrı Elçisi; Müslümanların karşılaştıkları yeni problemleri aklederek ve içtihat yaparak çözmelerini tavsiye buyurdu. O'nun vefatından sonra Müslümanlar önce Kuran'a, sonra Sünnete uydular. Bunlarda aradıklarını bulamadıkları zaman bu kaynaklarda bulabildikleri ipuçlarını salim akıl, kamu yararı kontrolünde yorumladılar, yani içtihat ettiler. Bu yorumlar sebebiyle Allah'ın bir, Peygamberin bir, Kitap'ın yani Kuran'ın bir olmasına rağmen farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu farklılıklar Kurana, Hz. Peygamberin sünnetine, akla, ilme, kamu yararına aykırı değilse ve Tanrının bir, öldükten sonra dirilmenin yani ahiretin var olduğuna, iyilik yapmanın faydasına inanma şeklinde görünüyorsa, bunlara 'Ehl-i sünnet mensupları' veya 'doğru yolda olanlar' diye bakılması gerekiyor. Tevhide, inanç ilkelerine aykırı olmayan farklı görüşlerde olanların din dışı (kâfir) sayılmayacağı büyük bilginler tarafından kabul edilmiş hatta 'Ehl-i kible tekfir edilemez' diye formülleştirilmiştir.

Çetinoğlu: İyi bir Müslüman olabilmek için bir mezhep kurucusuna veya bir tarikat şeyhine bağlanmak gerektiği söyleniyor...

Ecer: İslam dininde bir mezhep kurucusuna veya bir tarikat şeyhine mutlak bağlanma mecburiyeti yoktur. Kur'ana, Peygamberine ve hukukî olarak başa geçmiş olan, Kur'ana, genel ahlaka, adalete uygun olmak şartıyla hüküm veren, yöneten devlet başkanının emirlerine bağlı kalınabilir. Taklit önerilmez ve taklidî iman değil tahkikî iman önerilir. Yaptığı işlerin ve ibadetlerin niçin yapıldığını bilerek yapması gerekirken, filan şeyh veya filan kişi yaptığı için taklit etmek caiz değildir.

Çetinoğlu: Mezheplerin doğuş sebepleri hakkında bilgi lütfeder misiniz?

Ecer: Hz. Peygamberin vefatlarından sonra karşılaşılan olaylarda ve Kur'anı anlamada soracakları bir peygamber kalmadığı için bilginlere danışılması gereği ortaya çıkmıştır. İslâm dinini anlamada, uygulamada ortaya çıkan farklı görüşlerin belirli bir süreç sonunda, bir kurucunun liderliğinde ve ortak düşünceler etrafında bir araya gelmelerinden mezhepler oluşmuştur. Yani, mezhep bir dinî gruplaşmanın adıdır.

Müslüman bilginler de (ki bunlara müçtehit denilir) Kur'an, sünnet ve akla dayanarak yorumlar yapmak suretiyle konulara açıklık getirmeye çalışmışlardır.

Çetinoğlu: Örneklendirmek mümkün mü Hocam?

Ecer: Boy abdestiyle ilgili ayette geçen (Fettahharu) kelimesini Ebu Hanife de, İmam Şafii de 'vücudun dış yüzünü tertemiz etmek' diye anlamışlar. Ancak Ebu

Hanife ağız ve burnu, vücudun dışına ait diye yorumladığı için boy abdestinin farzları içinde ağza ve buruna su çekerek temizlemeyi eklemiştir. Şafii ise ağız ve burun akıntılarının orucu bozmadığı gerekçesiyle ağız ve burnu vücudun içi olarak düşünmüş, boy abdestinin farzı olarak bunu kabul etmemiştir. Dikkat edersek burada Kur'anı inkâr etme yoktur, bir yorum ortaya koyma vardır. Bir Müslüman bu iki yorumdan hangisini uygularsa uygulasin, yapılan eylemin mantıklı bir gerekçesi vardır ve bu kişilerden hiç biri dinden çıkmaz. Bu farklı uygulamadan dolayı da bu kişilerin birbirine düşman olmaları gerekmez. Bu durumda mezhepler büyük âlimlerin yorumudur, ayrı bir din değildir. Bir mezhebe bağlı olmak değil, bir mezhebin bağına bağlılığı (taassubu) içinde olmak, farklı mezhep mensubudur diye kelime-i şehadet getirenleri Allahu Ekber nidalarıyla öldürmek hiç mi hiç caiz değildir.

Çetinoğlu: Dinimiz, böyle bir davranışı asla kabul etmez...

Ecer: Dinimiz farklı görüşleri bırakın, farklı din mensuplarına bile müsamaha göstermeyi emreder. Bütün bu gerekçelerden dolayı İslam dünyasının içine girdiği mezhep çatışmaları yüce dinimizde izahı olmayan büyük bir yanlışlıktır, cehâlettir.

Çetinoğlu: Peygamberimiz (sav) zamanında mezhep diye bir olgu var mıydı?

Ecer: Peygamberimiz zamanında bilinen anlamda mezhep yoktur. Hicri 1. Miladi 7. yüzyıl ve sonrasında ortaya çıkmıştır. Peygamber döneminde, peygamber varken dini anlama ve anlatma konusunda farklılaşmayı doğuracak bir dinî lider düşünülemezdi. Müslümanların önünde Tanrı'nın peygamberi vardı. Anlamadıklarını Resulullah'a iletiyorlar, O'nu dinliyor ve O'nun sözlerine inanıyorlardı. Nisa Suresi 59. Âyette Yüce Allah, o günkü Müslümanlara yol gösteriyor; "... Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz -Allaha ve ahret gününe inanıyorsanız- onu Allaha ve Peygambere götürün. Bu daha iyidir ve sonuç bakımından daha da güzeldir." Buyruluyor. Peygamberimiz zamanında yaşayan ve O'nu görenler; akıllarına gelen her şeyi ve her türlü meselelerini Peygambere soruyor ve cevaplarını alıyorlardı. Bu sorular Hz. Peygamber tarafından bazen doğrudan doğruya cevaplandırılıyor, bazen de Yüce Tanrı'dan gelecek vahiy bekleniyordu. Peygamberin cevaplandıramayacağı sorular Kuranda "Ve sana soruyorlar" diye başlayan ayetlerle hallediliyordu. "Sana soruyorlar" diye başlayan ayet sayısı Kur'an-ı Kerim'de 15 tanedir. Ashab olur-olmaz şeyleri Peygambere sormaz, nâzil olan ayetleri olduğu gibi kabul ederdi. Zaten Kur'an'ın açıklanması görevi de Nahl Suresi 16. ayetteki; "... Biz sana Kur'an'ı insanlara açıklayasın diye indirdik... ' denilerek Peygambere verilmişti. Ayrıca olur-olmaz, gereksiz kafa karıştıncı sorular sorulması da hoş görülmemiştir. Enes bin Malik tarafından rivayet edilen bir Hadis-i Şeriflerinde

Hız. Peygamber: 'İnsanlar birbirlerine birtakım sorular sormaktan vaz geçmeyecekler. Hatta her şeyi yaratan Allah'tır, fakat Allah'ı kim yaratmıştır?' diyecekler buyurur.

Bir başka rivâyete göre de Peygamberimiz; 'Allah'ın çok soru sormayı kerih (iğrenç) gördüğünü' beyan eder. Mâide suresi 101. ayette ise; 'Ey iman edenler! Size açıklandığı zaman, sizi üzecek olan şeylere dair soru sormayın' buyruğu ile gereksiz soruların sorulmaması istenir. Açıkçası yeni ve eski Müslümanlar peyderpey nâzil olan (inen) ayetleri öğrenirler, emirleri ve Hız. Peygamberin uygulamalarını tatbik ederlerdi. Bu sebeple özellikle inanç ilkeleri ile ilgili tartışma veya farklılıklara Peygamberimiz döneminde rastlamıyoruz.

Çetinoğlu: Hakkında vahiy olmayan konular hakkında nasıl hareket ediliyordu?

Ecer: Peygamberimiz; Mekke'den Medine (Yesrib)'ye göç ettikten sonra vahiy ile bildirilen inanç ve ibadetler dışındaki insan ilişkileri ve günlük dünya hayatı, tabiat olayları ile ilgili konularda farklı düşünmeye müsaade ederdi, kendisi de içtihatlarında bulunurdu.

Hız. Peygamber vahyin bulunmadığı, sınırlamadığı şehrin savunulması, halkın emniyetinin sağlanması, devletler, kabileler arası anlaşmaların yapılması, savaşta ordunun alacağı düzenlemeler, savaş sonrası alınan esirlerin durumları... gibi konularda halk ile istişarede bulunur, insanî yönüyle içtihat ederdi. Uhud savaşı öncesinde yaptığı toplantıda alınan kararı, kendi düşüncesine uygun düşmediği halde kabul etti. Bedir savaşı sonrasında alınan esirlerin para karşılığında saliverilmesi kararının yanlışlığı Enfal suresinde (ayet 67-70) belirtildi. Hız. Peygamber Tanrı tarafından kendisine bildirilenler dışında kalan konularda yanılabilirliğini 'Sizler dünya işlerini daha iyi bilirsiniz. Ben ancak (sizin gibi) bir insanım. Ben sizlere dininizden herhangi bir şey emrettiğim zaman onu derhal alıp kabul ediniz. Sizlere rey (görüş, düşünce, fikir) çeşidinden bir şey emrettiğim zaman kuşkusuz ben de, sadece (sizin gibi) bir insanım" cümleleriyle açıklar. Sahabeden Muaz b. Cebeli Yemene kadı olarak atadığı zaman onun hareketinden önce yaptığı konuşmada M. b. Cebelin Kur'an'da ve sünnette bulamadığı konularda içtihat ederek karar vereceğini duyduğu zaman Hız. Peygamber bu cevaptan çok memnun olmuş ve "... Allaha şükürler olsun ki Resulünün kadısını resulünün razı olduğu şeye muvaffak buyurdu" demiştir. Uhud savaşından sonra Yahudilerden Benu Kureyza kabilesine savaş açan Hız. Peygamber, oraya çabuk ulaşılması için "Hiçbir kimse, Benu Kureyza'ya varmadan ikinci namazını kılmamasın" buyurdular. Ancak Benu Kurayza'ya ulaşmadan ikinci vakti geldi. Namaz kılmaya kalkışanlara bazıları Hız. Peygamberin

emri gereği namaz kılamayamayacaklarını söylediler. Kılmak isteyenler de: "Hayır, kılarız, Hz. Peygamber bizden böyle bir şey istememiştir" diye cevaplandılar. Bazısı ikindi namazını kıldı, bazısı da kılmadı. Tartışmayı ve uygulamayı Hz. Peygambere arz ettikleri zaman hiç kimseyi hatalı bulmadı. Her iki tarafın da içtihadını kabul ettiği görüldü.

Sonuç olarak diyebiliriz ki Hz. Peygamber zamanında mezhepleşme olmamıştır. Dinden olduğu kesinlikle bilinen hususlarda inkâra davet çıkaran ihtilaf, farkı görüş bahis konusu olmamıştır. Vahyin sona ermesi, dinin tamamlanmasından sonra farklı sebeplerden dolayı farklı yorumlar ve mezhepleşmeler ortaya çıkacaktır.

Yrd. Doç. Dr. AHMET VEHBİ ECER

8 Ağustos 1934 târihinde Niğde'nin Bor İlçesi'nde doğdu. İlk ve ortaokulu Bor'da okudu. Lise tahsilini Niğde'de tamamladı. 1959 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Vatanî görevini 1960-1961 yıllarında Levazım Teğmeni olarak Borçka'da yaptı.

1962 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde memuriyet hayatı başladı. 1963-1965 yıllarında Kayseri İmam-Hatip Lisesi'nde Meslek Dersleri öğretmenliği ve müdür yardımcılığı yaptı.

1965-1966 yıllarında Ankara Radyo ile Eğitim Merkezi'nde yazar öğretmen, 1966-1970 yıllarında Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü İslâm Mezhepleri Târîhi öğretmeni ve müdür yardımcısı olarak görev yaptı. 1970-1971 yıllarında Bakanlıkça inceleme-araştırma yapmak üzere Bağdat'a gönderildi. 1976 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslâm Târîhi Kürsüsü'nden doktora diploması aldı. 1982 yılında Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde İslâm Târîhi Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1984 yılında Yrd. Doç. Dr. unvanını aldı. Fakülte'de; İslâm Târîhi ve Medeniyeti anabilim dalı başkanı, Din Eğitimi ve Sosyal Bilimler bölüm başkanı oldu. 1993 yılında Araştırma yapmak üzere İngiltere'ye gönderildi. Burada ilmî toplantılara katıldı.

Birçok mahallî, genel ve hakemli dergilerde makaleleri yayınlandı. Hâlen, Kayseri'de elektronik olarak da yayınlanan Erciyes Gazetesi'nde ilmî konularda makaleleri yayınlanıyor. Ayrıca; aylık dergilere makaleler yazmaktadır. Çeşitli yayınevleri tarafından basılmış 22 eseri bulunmaktadır.

Yrd Doç. Dr. Ahmet Vehbi Ecer, İslâm Târîhi ve İslâm Mezhepleri Târîhi öğretim üyesi olarak çalışmakta iken yaş haddinden emekli olmuştur.

07 Aralık 2014 Pazar günü Saat : 18.30 da Kayseri'de vefat etti. Ertesi gün Bor mezarlığında toprağa verildi.

"Yunus Emre Tetkiklerine Eleştirel Bir Bakış"

İsmail ÖZMEL

Benim eskiden beri bir gözlemim vardır, devlet hayatı normal mecrasında giderken aşırılıklar görülmez. Ne zaman hayata ve hürriyete aşırı müdahaleler yapılmaya başlar insanlar dine ve özellikle tasavvufa sarılırlar ve oralardan kendilerine bir nefes alacak pencere, bir huzur kapısı aralamaya, mutluluk rüzgârına ulaşmaya çalışırlar. Ben bu 10-13 yüzyılların Anadolu'suna böyle bakıyor, dönemi, Anadolu'nun sıkıntılı dönemleri olarak görüyor ve tasavvufa yönelişi de normal bir sosyal ve kültürel hadise olarak değerlendiriyorum.

BU MİSTİKLEŞMEYİ TEK BİR SEBEPLE AÇIKLAMAK MÜMKÜN MÜ?

Bazı araştırmacıların bu mistikleşmeyi bir orijine bağlama gayretleri ayan aşikâre görülmektedir. Dönemi inceleyen bilim adamlarının bir kısmı Arap kaynaklarına bağlamaya, o kaynağın ünlülerini ön plana çıkarmaya çalışmışlar, bir kısmı da bu zinciri ve bu tesiri Türk kaynaklara bağlamaya çalışmışlardır. Sanki realite bir tarafa bırakılmış ve bu iki kategoriden biri tek etken olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Esasında bu konu gerektiği kadar araştırılıp yorumlanmamış ve mukayeseler yapılmadan, hayatın akışı, medrese ve zaviyelerin azlığı ve kültürümüzün temelinde Türkçenin olduğu ve bu kültürün şifahi bir kültür olması sebebiyle; Türkçe bilen ve Türkçe konuşan kesimlerdeki iletişim kolaylığı göz ardı edilmiş, her Türk vatandaşı Arapça biliyormuş gibi imkânsız bir tahayyülün peşine takılmış, bu dini akımları ve sufi düşüncüyü Arap kaynaklarına bağlamaya, bu yolla kendi etkilerinden söz etmeye gayret göstermişlerdir. Son mükemmel din İslam'ın Arapça nazil olması, Arapça konuşan halkın hayatı ve alışkanlıkları ile İslam'ın getirdikleri; bilerek veya bilmeyerek; karıştırılmaya çalışılmış ve bu konuda bazı olumsuz etkiler de günümüze kadar gelmiştir.

Ulaşım imkânlarının yok denecek kadar az olması, bir insan ömrünün kısalığı ve kaynak gösterilen kişilerin hayat süreleri ile ileri sürülen etkilerin, aradaki binlerce

kilometre mesafeler hesaba katılmadan yapılan buluşmalar veya etkileşimlerin ne kadar mümkün olacağı göz ardı edilmiştir. Günümüzde bile herhangi bir ülkede yazılan ciddi bir eserin dilimize kazandırılmasının ne kadar zaman sonra olduğunu bilen bir insan olarak bu etkileşim iddialarının temelinde ideolojik bir takıntının olabileceği kuşkusu ister istemez akla gelmektedir.

MUHYİDDİN ARABİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDE DURALIM

Muhyiddini Arabî'nin (1165-1239, bazı kaynaklar ölüm tarihini 1238 ve 1240 göstermişlerdir) menkıbevi hayatını okuyunuz, diğer birçok Türk-İslam büyüğünün hayatı için de benzer olaylar anlatılmaktadır. Artık bu menkıbevi hikâyelerden kurtulmak ve onun doğduğu İspanya'nın Murcia şehri ile tesir icra ettiği iddia olunan coğrafyayı ve aradaki mesafeyi göz önünde tutmak Anadolu'ya tesirinin; kaç asır sonrası için bile zor olacağını kabul etmek mecburiyetinde kalırız.

İspanya'nın Murcia kentinde doğduğu belirtilen Muhyiddin-i Arabî'nin Anadolu'ya kuzey Afrika yolu ile geldiğini düşününüz arada ne kadar büyük bir mesafenin olduğunu sadece haritaya bakarak anlamak mümkündür. Kendisinin bizzat kara yolu ile orta doğuya veya Anadolu'ya gelmesi tahayyülü bile zorlayan bir durumdur. Bunun nasıl ve ne derece mümkün olduğunun iyi kötü bir izahı gerekir. Bu değerlendirmeler yapılmadan gözü kapalı bir şekilde 'gelmiştir' demek kendi gönlümüzü hoş edebilir ama bir tarafını da açık bırakmak gerekir.

Deniz yolu ile gelmenin imkân ve şartları da düşünmeye değer bir noktadır. Eserleri gelmiştir denilebilir, bunda (bu durumda) da, kaç yüzyıl sonra diye sormak gerekir. İspanya'da yayınlanan bir eser; bugünün şartlarında; kaç yılda Türkçeye kazandırılabilir. Bir de o zamanın ulaşımını, imkânlarını ve bilgi ve kültür seviyesini düşününüz.

Bu ilim yapmak değil çarşıda ünümüz olsun gayreti ile yapılmış yorumları bir tahayyül olarak veya Yunus Emre gibi bir zirveyle bir araya geldiği tahayyülü ile mutlu olmak isteyenlerin hayallerine de karışmak istemiyoruz. Ama Yunus Emre onu okudu, etkisinde kalmış olabilir iddiaları ancak bir mukayese ve hesap bilmemekle izah olunabilir.

Kültür Bakanlığının yayınladığı Yunus Emre adlı eserinin 76-77 sayfalarında böyle iddialar olduğu için bu noktayı önemli buldum ve bazı mukayeseler yapmak ihtiyacı duydum.

Bakınız Cervantes'in Donkişot adlı eserinin birinci cildi 1605'te, ikinci cildi 1615

yılında İspanya'da yayınlanmış, Türkçeye ne zaman tercüme edilmiş ve kaç adet basılmış bakınız ve üç yüz yıl sonra bile tercüme işlerinin ne kadar zor ve geç yapıldığını göreceksiniz. Daha yakınlardan örnekler vereyim, Ord. Prof. Mehmet Fuat Köprülü 1934 yılında Fransızca olarak Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşunu Paris'te anlatmış biz onu 1959 yılında Türkçeye kazandırmışız. Örnekler artırılabilir. Mesela Descartes'in Metot Üzerine Nutuk adlı (Discour de la metot) adlı eseri 250-300 yıl sonra dilimize kazandırılmıştır. Sen tut İspanya'da yazılan ve 1165'de doğup 1238'de vefat etmiş bir zatın eserini birkaç yıl içinde Anadolu getir ve Yunus'a okut ve tesirine sok, olacak şey mi? Yunus Emre'nin 1238 doğup 1320'de vefa ettiği bilinirken.

Şehir ve Medeniyet Üzerine

Mehmet BAŞ

Şuur ve şiir ayrı doğrultuda büyüyen kelimelerdir. Bu kelimelere üçüncü bir kelime olarak ta şehir kelimesini ekleyebiliriz. Medeniyetimiz şehir, şuur ve şiir eksenli bir medeniyettir. Betonun saltanatını kırarak insan ruhuna zulmetmeyen şiir gibi şehirler medeniyetimizin özlediği şehirlerdir. Bu şehirler ahireti hatırlatan şehirlerdir. Bu şehirler cennetten birer nişan taşırılar. Buhara, Semerkant, İstanbul gibi şehirler bu şehirlerin ruhunu kalbinde taşıyan şehirlerdir.

Şehir medeniyetin kurulduğu Medine'dir. İnsanı bedevilikten kurtaran ve İbn-i Haldun'un ifadesiyle hadariliğe yani medeniliğe ulaştıran mahfillerdir. İnsanlığın potansiyel istidadının inkişaf ettiği yerlerdir. Tüm insanların caddelere döküldüğü ve vitrinlerin ruhumuzu kemirdiği şehirler bizim şehirlerimiz değildir. Bu şehirler olsa olsa cehennem kaçını zebanilerin volta attığı şehirlerdir. Parlak caddelerinde gösterişten geçilmeyen arka sokaklarında ise sefaletin hüküm sürdüğü şehirler ise adı konmamış nice acının girdabında boğulup durmaktadırlar. Modern dünyanın kulakları sağır olduğu için bu şehirlerin feryadını bir türlü duymamaktadır.

Şehir tabiattan kopuk olmamalıdır. Tabiattan kopuk ve yapay şehirler birer beton mezarlığından başka bir şey değildirler. Yeşil ki bir şehre en çok yakışan renktir. Edebiyat sanat ve kültür adına kalıcı eserler bırakmayan ve maddi konulara verdiği önemi manevi konulara vermeyen şehirler tarihte hiçbir zaman adı anılmayacak olan kayıp ve ölü şehirlerdir. Şehirler insanların kendini keşfettikleri ve geliştirdikleri yerler olmalıdır. İnsan ruhunu inkıraz ettiren şehirler bir keşmekeşin bir tüketimin ortasına kurulmuş cehennemden farksızdırlar. Hayatı sırf dünya hayatından ibaret gören algılar ebedi bir hayata namzet olan insanı gerçek manada anlayamazlar. Böyle algılarla kuşatılmış şehirler ise birer anlamsızlık çölüdür.

Kent ile şehir arasında büyük farklar vardır. Kent yapay ve tarihsizdir. Şehir ise kökünü geçmişten alır. Şehirleri tarihten koparıp birer ruhsuz kente çevirmek terakki değil bir yıkımdır. Eski dönemde şehirlerin merkezi o şehrin en büyük mabedyken daha sonra fabrika merkez haline dönüştürmüştür. Günümüzün post-modern

dünyasında ise alışveriş merkezleri şehirlerin merkezine dönüşmektedir. Küçük esnafı büyük mağazalarda birer tezgâhtara dönüştüren modern kent algısı insani ilişkilerdeki sıcaklığı tüketerek yerini hissiz ve ruhsuz bir ilişkiler ağına bırakmaktadır.

Günümüzün şehir algısı ölümü dışlayarak onu şehrin dışında bir alana hapsedmektedir. Ölümden korkan ve onu dışlayan şehir algısı makyajlı, samimiyetsiz ve ruhsuz bir şehir algısıdır. İnsanı anlayamayan ve onun ontolojik gerçekliğinin farkına varamayanların eşya ile münasebetleri araçları putlaştırıp birer amaç haline dönüştürmekten ibarettir. Bu noktada şehirler bizi ebedi hayata hazırlayan birer araç olmalıdır. Şehirleri günümüzün modern bedevileri olan uluslararası şirketlerin ve çılgın tüketim kültürünün etkilerinden kurtarmak hayati derecede önemlidir. İnsanı birer tüketim nesnesi haline dönüştüren yapay ve ruhsuz algılar kırılmalıdır.

İnsanı eşref-i mahlûkat olarak görmeyen anlayışların kurduğu şehirler güçlünün korunduğu zayıfın ise ezildiği şehirlerdir. Dünya üzerinde kendi yaşadıkları yerleri cennete çeviren batılılar bunu sağlamak için Ortadoğu ve Afrika'daki şehirleri birer cehenneme döndürmektedir. Kan ağlayan Şam kan ağlayan Bağdat buna örnektir. İslam dünyasının şehirleri kardeş şehirlerdir. Buhara'dan Bursa'ya oradan Bosna'ya uzanan şehirlerimiz aynı ruhun kurduğu şehirlerdir. Kalplerimizdeki mesafeler azaldıkça şehirlerimiz arasındaki mesafeler de azalacaktır.

Şehirler insanlara insanlar ise şehirlere benzer. Her şehrin kendi nev-i şahsına münhasır bir yapısı vardır. Aynı torna tezgâhından çıkmış gibi duran şehirler seri üretilmiş birer robottan farksızdırlar. Komşunun komşusunu tanımadığı, öldüğünde bile kimsenin haberinin olmadığı şehirler kendi elimizle inşa ettiğimiz betondan bir hapisane olarak tüm acımasızlığıyla haritada yerini korumaktadır.

Yoksullar ile zenginler arasındaki gelir gider uçurumunun giderek fazlaştığı şehirler ilerleyen zamanlarda çıkabilecek her türlü kaosu içinde barındırmaktadır. Verimli ovalara bina yapmak sağlıklı ve doğurgan bir kadını kısırlaştırmak gibidir. Bu noktada şehirlerin genişleme alanı verimli ovalar yerine depreme daha dayanıklı ve zemini sağlam olan dağ etekleri olmalıdır. Bu yolla evler birbirinin manzarasını kapatmayacak, insanlar betonlar sokaklar arasında kaybolup gitmeyecek hem de araziler kullanılamaz hale gelmekten kurtulacaktır.

Her şehrin ayrı bir ekonomi dalı olmalıdır. Bir şehir aynı anda hem sanayi hem turizm hem de eğitim şehri olmaya kalkarsa hiçbirini olamaz. Ayrıca tarihi ve doğasıyla ön plana çıkan şehirleri sanayileşme yoluyla mahvetmenin kimseye bir faydası dokunmaz. Kırsalın boşalarak insanların hızla büyük şehirlere akın etmesi sıkıntı verici bir durumdur. Bu durumda çoğu şehir taşıyabileceği nüfusun birkaç katı nüfusla

mücadele etmektedir. Bunun yerine muhtelif yerlere yeni kentler inşa edilmeli ve buralar cazibe merkezi haline getirilmelidir. Şehirleri her açıdan daha güvenli ve sağlıklı şehirler haline dönüştürmek ve bunun için ileriye dönük projeler üretmek hayati derecede önemli bir husustur. Sağlıksız bir büyüme kanserli bir hücrenin çoğalması gibidir. Bunun için gerekli her türlü önlemin alınması gerekmektedir.

Bazı şehirlerde yağ, un ve şeker olduğu halde bir türlü helva yapılamamaktadır. Uçsuz bucaksız ve sulak tarım arazilerine ve dinamik bir genç nüfusa sahip olduğu halde hala fakirlik içinde boğuşan illerimiz vardır. Bu fakirlik bir kader olmayıp tamamen organizasyon hatasıdır.

Maddi ve manevi temizlik bir medeniyetin temel harcını oluşturmaktadır. Bu vasıflardan mahrum şehirler medeniyetten yoksun şehirlerdir. Bir şehrin ne kadar gelişmiş ve ne kadar medeni olduğunu onun temizliğinden anlamak mümkündür.

Ahilik geleneğinden gelen ve helal kazanç peşinde koşan esnafları, ilim hikmet peşinde koşan talebeleri, evlerini cennete çeviren hanımları, dürüstlükten ayrılmayan memurları ve alın teri döken işçileri ile şehirlerimiz cennetten birer köşeye dönmelidir. Son tahlilde şehirler medeniyetin kurulduğu ve yaşatıldığı yerlerdir. Bizim medeniyetimiz inançlarımızdan beslenen bir medeniyet olduğu için, şehirlerimizi bizi var eden değerler üzerine inşa etmeliyiz. Yardımlaşma, dostluk, vefa ve sevgi şehirlerimizin temelini süsleyen hasletler olmalıdır.

İsmail Özmel'den "Yansımalar"

Fırat ENSARİ

İnsanlık tarihinin çok yönlü kazanımları, bu birikimde her dünyanın az çok hissesi vardır. Bu safhadan sonra suyun terkiibini bulmaya çalışmak zaman kaybıdır. Birikimlere ilaveler yapmanın gayreti içinde olan insan mutludur ve hayat denilen serüveni boş geçirmedigini anlar. Medeniyet tarihinin temelinde her şeyden önce hakikat, düşünce ve sanat yani insan vardır.

Yılların deneyim ve tecrübesini üstat sıfatına yakışır birikimleri eşliğinde kıymetli ve sevgili ağabeyimiz İsmail Özmel'in 'Yansımalar' adlı son yayınlanan kitabının arka kapağında okumak, farklı bir zihin resminin desenli dünyasında yolculuk edeceğimin habercisi oluyordu.

Yaşlılık zevk versin vermesin hayat yolculuğunun bir merhalesi olduğuna göre onu güzel ve yaşanabilir kılmak bizim elimizdedir. Öyle ise sıkıntılarımızın temelinde kendi kusurlarımız kendi ihmallerimiz vardır. Geri alınmaz zamanlar mirasyedi anlayışı ile harcanırsa başka vadelerde sebep ve mani aramak boşunadır.

Önce kişi kendini sorguya (sigaya) çekmelidir.

" Yansımalar Bir Yol Hikayesi Eflatun Sordu" adlı kitabında Sayın Özmel üşenmemiş, onca bilgi ve birikiminin üzerine eleştirel dünyanın muhteşem hoşgörüsü içerisinde, kendisini dahil sorgulayarak bizlere daha büyük sorgu kapılarını açmış.

Felsefenin düşündürmesi gereken dünyasından yaşlılık üzerine, zaman kavramı ve kullanım şekillerinden çok költürcülük ve az gelişmiş beyinlere, kitap üzerine söylemlerden edebiyatın inceliklerine, musikinin tahayyüle ve duygulara hitap eden derinliğinden mutluluğun anahtarına, kader kavramından akıl ve ütopyaya kadar birçok konunun kendi özgün üslubu içerisinde duru bir dille anlatıldığı 'Yansımalar', yaşamın gözümüze çarpmayan yönlerini de yansıtan sayfalarıyla, zevkle okunan ve üzerinde düşünülmesi gereken bir eser olarak göze çarpıyor.

"Toplum olarak, çok kabuktan şeylerle uğraşıyor, meselenin özüne inme

zahmetine katlanmıyoruz. Piyasada hazır ne bulursak almaya kalkıyoruz. Sonunda zararlı mı çıkacağız yoksa kârlı mı sorusunu sormadan.", tespitini yapan Sevgili Özmel'in, rehber olarak da düşünce, zarafet ve güzelliği göstermesi, günümüzün bu kaybolan değerlere esasında ne kadar da ihtiyacımız olduğunun, hatırlatmaları olarak çıkıyordu karşımıza.

Taassup akli ve akli ilimleri saf dışı bırakmak, insan zihnini bir takım hurafelerle adeta esir almak geri kalmış ülkelerin derdi. Yeterince düşünmeyen; mukayese ve değerlendirme yapamayan, ilme sırtını dönmüş çağ ve gelişmiş ülkelerdeki gelişmeleri takip etmeyen dar kafalılığın dehlizlerinden ülkeye aydınlık ve ferahlık nasıl girecektir diye soran üstat, aslında günümüzün en önemli sosyolojik vakasına dikkat çekiyor, Yansımaların zihnimize yansıyan satırlarında.

İnsan ömür boyu neyin mücadelesini verir?

Mutluluğun sırrı nedir?

Hayat daha yaşanabilir ve daha güzel hale mi geliyor?..

Sorularının inceliklerini cevaplamaya çalışan üstat İsmail Özmel, onca eserinin arasına bir yenisini daha katarak, çalışıp üretmenin ve ayakta olmanın canlı örneği olması sıfatıyla okuyucularını tekrar tekrar etkilemeyi başarıyor, kaleminin ve düşünce dünyasının sınır tanımayan zenginliği çerçevesinde.

Bizlere de üretkenliği ve tükenmez enerjisiyle örnek olan Sevgili Üstat Ağabeyimize, bundan sonra ki eserlerini sabırsızlıkla beklemek düşüyor...

Gittin Ya Hani

Murat ALP

Barışık yanım küsküne döndü,
İçimde yanan yangınlar söndü,
Dostların yandı, düşmanlar güldü,
Demeden bir şey, gittin ya hani.

Gazeller doldu yemyeşil bağa,
Karalar düştü apaçık bahta,
Hayata bağlı sımsıkı bağa,
Kopmalar düştü, gittin ya hani.

Mevsimler boyu heyecan dolu,
Gönlümün tahtı depremler dolu,
Kalmadı izler kaybettim yolu,
Bırakıp beni, gittin ya hani.

Yakınlar oldu ırankan öte,
Kimseler sormaz halimi nice,
Sularla dolan bağlarım çöle,
Döndürdün hain, gittin ya hani.

Çiçekler dolu bağlarım vardı,
Baykuşlar konup böcekler sardı,
Benimle gülen dostları kaçtı,
Terk edip beni, gittin ya hani.

Bülbüller gibi şakıyan dilim,
Sözlükten almaz ufacık dilim,
Kırıldı kolum büküldü belim,
Apansız çekip gittin ya hani.

Hayalin bende canlanır her an,
Unutmam seni inan ki bir an,
Her zaman sensin niyazım duam,
Duasız koyup gittin ya hani.

Daraldı şimdi genişçe yollar,
Açılmaz seni saracak kollar,
Sağlamdır diye tuttuğum dallar,
Kırılır oldu gittin ya hani.

Yollarım daim sana çıkarken,
Vazgeçtim benden, dikkatim sana,
Layık mı? söyle mezarlar sana,
Çaresiz dertle gittin ya hani.

Verdiğin sözler acaba nerde?
Zannettim bende yaşarım senle,
Olursun şahit o ulu yerde,
Sorgusuz cennete gittin ya hani.

Murat`ın kaldı burada öksüz,
Kör oldu gözler dünyası gözsüz,
Yüreği yanar yangını közsüz,
Ateşe verip gittin ya hani.

Kekeme Şiir

Vahap AKBAŞ

Bir faciayı yaşıyorsa gözlerim
Gözlerimin güzele hasretliğindedir

Pörsüyen çiçekler içindir ağladığım
-Yahut devrilen fidanlar için-
Susan kuşlar vurulan ceylanlar
Ve çok / çok ucuza giden zamanlar içindir
Ağladım

Yitik ezgiler içindir ağladığım
Kırılmış sazlar için
Fukara mısralar
Ve daha neler ve daha neler içindir
Ağladığım

Böyle ağlamaklı ve kekemeyse şiirim
Gönlüm söylenmezi duyduğundandır

Dağlarla Konuştum

Günay UYSAL

Deli olabilirim, belki de veli
Hem nerden bileceksin?
Çok oldu sen beni görmeyeli.

Dağlarla konuştum,
Bilmiyorsun.
Çok havadis aldım,
Bi sor !
Sormuyorsun.
O yüce, dumanlı başını eğince
Eteğindeki taşları döktü bana
Bir bir..
Sonrası mı
Pek de mühim değildir.
Sevdayı bilmeyen,
ne anlasın dağın halinden.

Deli olabilirim, belki de veli
Hem nerden bileceksin?
Çok oldu sen beni görmeyeli.

Edebiyat, sanat ve kitaplar üzerine Erdal NOYAN'la Konuştuk

Murat SOYAK

"Yazara düşen, iyi insan olmak ve iyi eserler üretmektir."

- Edebiyatın çeşitli türlerinde (deneme, hikâye, şiir) kitaplarınız yayımlandı. Edebiyatın, sanatın sizdeki karşılığı nedir?

Sanat, kişinin kendisini ifade etmesinin bir yoludur.

Sanatın seçkin bir kolu olan edebiyat; kendini, kendine ve başkalarına anlatmanın bir aracı. Bunca iletişim aracına karşın çağımızın en büyük sorununun iletişimsizlik olduğu tespitine kimsenin karşı çıkmayacağını sanıyorum.

Sanatın bendeki diğer bir karşılığı nezhiliktir.

Edebiyat metinlerinde kerih sözcükler görmekten hiç hoşlanmıyorum. Hele şiir, deneme, öykü gibi tertemiz akması gereken metinlerde ne gerek var tiksiniç sözcüklere.

Belki de edebiyatın bendeki bir karşılığı da dertleşmektir.

İçimde volkanlar patlatsalar bile, sıkıntılarımı herkesle paylaşamam. Eskiden çok daha fazla öyleydim. Şimdilerde biraz konuşur oldum.

Sanatın bendeki öteki karşılığı zorunluluktur.

Edebî türe giren bir metin yazmak; konuşmak, düşünmek, uyumak gibi yapılması zorunlu işlevler arasına giriyor. Bazen ama. Yazmazsam olmaz durumu. Böyle bir zorunluluk duymadığımda yazmıyorum zaten. Son yıllarda edebiyatla aramda böyle bir ilişkiyi yeğliyorum.

Çok yazan biri değilim ve öyle olmak istemem.

Çok üretilen şey sıradan bir tüketim nesnesi oluyor.

Daha çok yazı bana yazılmayı dayatıyor. O zaman kendiliğinden dökülüyor sözcükler. Zorladığımda tadım kaçıyor, üşeniyorum.

Fakat şunun da bilincindeyim; her defasında keyfimin gelmesini beklersem aklımdakileri, gönlümdekileri yitireceğim. Unutmamak için kayıt altına almak gerekirse, aklıma geleni, gönlüme dolanı, gözlerimin gördüklerini, kulaklarımın duyduklarını not ediyorum.

Uzun metinlerden de hoşlanmıyorum.

İçlerinde gereksiz çok şey barındırıyorlar. Sözün gereksiz uzatılmasından rahatsız olduğum gibi, yazının gereksiz uzatılmasından da rahatsız olurum. Çok yazmanın, çok konuşmanın beceri değil, beceri yoksunluğundan olduğu kanısındayım.

- Günümüz edebiyat, sanat ortamında sizce yaşanan sorunlar, sıkıntılar nelerdir? Çözüm aşamasında neler yapılabilir?

Edebiyatçı için eserinin yayınlanması bir zorunluluktur.

İlk zorunluluk eseri üretmek, ikinci zorunluluk yaymaktır.

Yazar yazmakla kendini kendine ifade etmek arzusunu gidermiş oluyor. Sıra kendini başkalarına ifade etmek isteğinin karşılanmasına gelmiştir.

Günümüz edebiyat ortamında eserin kaliteli oluşu basılmasını sağlamaya yetmez.

Edebiyatçının ürününe sayfa verecek dergi; dosyasını basacak yayınevi bulması kolay olmuyor.

Edebiyatçı, bağımsız takılmaya niyetliyse işi çok daha zorlaşmaktadır.

İnternet yazana da okuyana da büyük bir imkân sağlıyor.

Ne verilirse kabul etmesi internetin olumsuz yanlarından biri. Her ürünü denetimsiz yayınlayan sitelerin yazara yarar getirdikleri söylenemez. Mahallî bir gazetede yazıp, gazeteyi eşe dosta göstererek avunmak gibi bir şey. İnternetin tam bir tüketim aracı olduğunu da belirtmeliyim.

Eli kalem tutanların kendi kendilerini denetlemeleri gerekiyor. Çok yazsınlar ama her yazdıklarını açık etmesinler. Hemen yayımlamasınlar ürünlerini. Yaygın söyleyişle, demlenmeye bıraksınlar.

Eser basıldı diyelim, acaba satılacak mı?

Basılanları yazarların kendileri satmaya çalışıyorlar eşe dosta, öğrencilerine. Hiç sevmediğim bir yol.

Sözün kısası, bildik mesele: Okur yok.

Denilebilir ki okur vardır da seni okumuyordur! Öyle olsaydı mesele kalmazdı. Okur azlığı bütün yazarların ortak yakınısıdır.

Bir yazarın edebiyat ortamındaki sıkıntıları gidermek için yapabileceği en önemli şey iyi olmaktır? Yazara düşen, iyi insan olmak ve iyi eserler üretmektir. Başka bir şey de beklenmemelidir.

- "Göç Vakitleri" isimli kitabınızda kısa hikâyenin örnekleri yer alıyor. Yaşanmışlığın izleri okunuyor. "Göç Vakitleri" kitabındaki yazıların oluşum süreci hakkında bilgi verir misiniz?

Bir dağın zirvesi hakkında yazacaksa o doruğa uğramalı insan. Aşk hakkında yazacaksa âşık olmalı. Kaygı hakkında yazacaksa, kaygıyı yaşamış olmalı.

Göç Vakitleri adlı kitap, hani denir ya, hayatın içindedir. Canlı öyküler. Birilerinin başlarından geçen veya geçebilen şeyler. Yaşanmış veya yaşanabilir şeyler. Herkese sesleniyor.

Göç Vakitleri'ndeki metinlerin çoğunun öykü olmadıkları, bazılarının deneme, dahası bazılarının şiir oldukları söylendi. Kaliteli oldukları ise herkes tarafından kabul edildi. Bunlar beni rahatsız eden itirazlar değiller. Deneme, öykü ve şiir türleri arasında üstünlük ayırımı yapmıyorum. Ben öykünün Göç Vakitleri'ndeki gibilerini seviyorum.

Yazdıklarımın zorlanarak değil, isteyerek okunmalarını amaçlıyorum. Kolayca okunsunlar ama kolayca tüketilmesinler. Bir kere okunup atılanlardan olmasınlar istiyorum. Bu amacımın gerçekleşmesi için, aceleci ve telâşlı yapıma rağmen, elimden gelen özeni esirgememeye çalışıyorum.

- "Göç Vakitleri" isimli kitabınızdaki bazı metinlerde mizahi bir anlatımın özellikleri belirgin. Buna dair söyleyecekleriniz var mı?

Mizah, hiciv, ironi; bunlar hayatı güzelleştiren, anlamlandıran unsurlar.

Bendeki mizahın rengi koyudur genellikle. Yazıma bir yerden sızıveriyor. Hayatımın yazmak dışında kalan bölümlerinde de böyleyim.

Bunun iki tehlikesi var. Birincisi, sözüm ve davranışım amacım dışında algılanabiliyor; karşımdaki gerçek niyetimi anlamadığından kırılabilir, gücenebiliyor. İkincisi, hiç öyle olmadığım hâlde neşeli, aldırılmaz, gamsız biri olarak tanınabiliyorum.

Oysa ne bazılarının sandığı gibi suratsız ne de yine başka bazılarının sandıkları gibi gamsız biri değilim. Herkese ve her şeye karşı sorumluluk duyarım. Kendimi bıraksam her durumdan vazife çıkarırım. Çoğu zaman da kendimi bırakıyorum.

Hayatında mizaha yer veren insan dünyanın girdabına kapılmaktan kurtulur.

- "Ansızın Sonrası" kitabınızda özellikle klasik değeri olan romanların bir

değerlendirmesi ve incelenmesi yer alıyor. Kitaplar üzerinden hayata, insana bir bakış hakim. "Ansızın Sonrası" kitabındaki yazıların oluşum süreci hakkındaki bilgi verir misiniz?

Ansızın Sonrası, aşklara ve suçlara dair yazılardan oluşuyor.

Bir ara yoğun bir şekilde Avrupalı yazarların eserlerini okuyordum. Roman, hikâye, deneme, şiir... Hamsun, Böll, Kafka, Orwell, Sartre, Gide, Hugo, Camus, İstrati, Tolstoy, Dostoyevski, Gogol, Balzac, Zola, Cervantes ve diğerleri. Zengin bir dünya.

O arada yazar tarafım da rahat durmuyordu. Kalbin ve aklın ilgilendiği konular var. Yalnızlık, bencillik, yoksulluk, zorbalık, korku, diğergâmlık, savaş, işkence, suç, ceza, aşk, sevgi, acı gibi. Yazılmayı bekleyen cümleler var. Hepsi sayfalarda buluştular.

Ansızın Sonrası adlı kitapta da söz israfından kaçınmaya çalıştım; her cümlenin bir değeri olsun istedim. Ağır konular, az sözle işlendiler. Okuyuculara içime sinerek sunduğum bir eser oldu.

Okuyanlar beğenilerini bildirdiler. Ancak yayın dünyasında yeterince ele alınmadığı kanısındayım. Bu durumu eleştiriyorum.

- Yakın zamanda "Aşkın Yüzleri" isimli şiir kitabınız yayımlandı. Şiirlerinizin yazılma aşamasında ilham mı yoksa işçilik mi ağır basıyor? Kitabınızdaki şiirlerin yazılma süreçleri hakkında bilgi verir misiniz? Bir şiirinizin yazılış hikâyesini anlatır mısınız?

Aşkın Yüzleri'nde yer alan şiirler geniş bir zaman diliminde ve değişik ortamlarda oluştu. Kitaplaşana dek epey işlemden geçtiler.

Bugün bir şiir yazayım dediğimde şiir yazamadığıma göre ilham öncelikli olsa gerek.

İşçiliğe gelince, beni fazlasıyla yorduğunu söyleyebilirim.

İlhamla ortaya çıkana, tamam oldu dediğim çok az oluyor. Onunla uğraşmak gerekiyor, hem ilhamın hemen sonrasında hem de epey zaman sonra.

Şiirlerini ilk şekilleriyle yayımlayanların doğru davranmadıklarını düşünüyorum.

Şiir şairinin tekelinde biraz beklemeli ki eksilerek veya çoğalarak herkese seslenebilecek kıvama erişsin.

Şair kendine karşı acımasız davranmalıdır.

İlhamla on dize yazıldı diyelim. Üzerinde çalışırken sekiz dizesini nitelikten yoksun veya başkalarını ilgilendirmez görerek ikiye bile indirebilirsiniz. Şairin kendinde bıraktığı şeyler de olmalı.

Yazılarımdaki çok şeyi az şeyle yansıtmak özelliğinin şiirlerimde de belirgin

olduğunu sanıyorum.

Beni yoran bir huyum var. Yayınlanmış esere bile bitmiş gözüyle bakamıyorum, el çekemiyorum. Bunun esere yararı çok ama dediğim gibi yorucu.

Aşkın Yüzleri'nde ana konu sevgidir. Sevgi; acısıyla, sevinciyle, hasretiyle, coşkusuyla. Hepsi hepimizin bildiği duygular.

Sevgimiz, yalnızca karşı cinse olandan ibaret değil elbette. Çocuğumuz var, annemiz, babamız var, arkadaşımız var. Her yaştaki, her cinsteki insan sever. Ve umulur ki her insanı seven en az bir insan vardır. Ama şiiirlerinin çoğunun karşı cinse seslenen dizelerden oluştuıkları da bir gerçek.

Aşkın Yüzleri'ndeki şiiirlerinin yazılış hikâyelerine gelince, şiiirlerdeki olayların ve kişilerin gerçekte ilgileri yoktur diyerek geçiştirelim ve herkes kendi hikâyelerini bulacaktır ümidiyle sözü bağlayalım.

- "Aşkın Yüzleri" kitabında yer alan şiiirlerinizde hayat ve sevgi odaklı lirik bir söyleyiş hakim. Şiiir söyleme, yazma çabasında size kılavuzluk eden şairler kimlerdir?

"Şiiirlerinizde hayat ve sevgi odaklı lirik bir söyleyiş hâkim" olduğu yargınızı hoşnutlukla karşılıyorum.

Yaşıyorum ve seviyorum; bu kadar değil; kızdığım, korktuğum, üzüldüğüm de oluyor. Ayrıca hayattan ve sevmekten soğutan insan çok.

Nesirlerimde ve şiiirlerimde bir üslûbun olsun isterim. Amacım kendi sesimle söylemektir; öz olsun ve benim olsun...

Üslûp sahibi olduğum kanaatindeyim. Dikkatlerine güvendiğim kişilerin söyledikleri de bu yargımı pekiştiriyor.

Dileyen şiiirleri yüzlerinden okusun, dileyen irdeleyerek okusun; okuyanın pişman olacağını sanmıyorum.

Belki yaşım gereğidir, kılavuz kullanmıyorum.

- Yayınlanmak üzere olan eseriniz var mı?

Osmanlı Renkleri, Roza Yayınevi'nde basıma hazırlanıyor. 2014 yılı içinde çıkacağını sanıyorum.

Bu arada şunu da kayda geçireyim: İleride bütün ürünlerimin tek kitap olarak yayınlanmasını isterim. Kitabın adı da belli: Muhacir.

Bana kalırsa; Göç Vakitleri, Ansızın Sonrası, Aşkın Yüzleri ve diğerleri bir bütünün, Muhacir'in parçaları. Muhacir adını, sıfatını, tanımını, kapsamını kendimle özdeşleştiriyorum.

Büyük Doğu Marşı'nda 'Hâkimiyet ve İdealizm'

-II-

(Yazının birinci bölümü 53. sayıda yayımlanmıştır)

Kibar AYAYDIN

'Büyük Doğu' gerçeğinin tarihî arka planını hatırlatan Necip Fazıl; bu vurgu ile İlahi hakikatleri insanlığın sinesine ulaştırarak ışık süvarilerini de müjdelemiştir. Büyük Doğu Marşı'nın mihrini teşkil eden 'Kılavuz' zaman ve mekân ölçüsüne sığdırmadığı ve büyük bir aşkla bağlandığı Hz. Peygamberdir. Bakara Suresi'nin 151. ayetinde Allah şöyle buyurur: "Nitekim aranızdan size bir peygamber gönderdik: O size âyetlerimizi okuyor, sizi arıtır temizliyor, size kitabı ve hikmeti öğretiyor; yine size daha önce bilmediklerinizi öğretiyor." Ayetin özellikle üzerinde durduğu en önemli husus Hz. Muhammed'in(s.a.v.) bir peygamber olarak bütün bir kâinata rahmet vesilesi olmasıdır. Nitekim ayetin tefsirini yapan müfessirler bu hususu şu şekilde izah etmişlerdir. "Kuşkusuz Hz. Muhammed'i peygamber olarak göndermesi, Allah'ın insana verdiği nimetlerin başta gelenlerindendir. Bu âyette, Allah'ın rahmet ve inâyetini hak etmenin yolları da gösterilmiş bulunmaktadır. Buna göre Hz. Peygamber'in risâletini tanıdıktan sonra, onun tebliğ ettiği âyetlerden ilham alarak ruhumuzu arındırıp ahlâkımızı güzelleştirirsek, Hz. Peygamber'in öğrettiği şekilde kitabı yani Kur'an'ı ve hikmeti özümseyip kavrar, bilmeyip de öğrenmemiz gereken daha başka şeyleri de öğrenerek ilim ve irfanda gelişirsek Allah'ın nimetlerine liyakat kazanmış oluruz. İslâm'dan önceki döneme Câhiliye denmesinin sebebi, bu dönem insanların hem zihnen hem de ahlâkî bakımdan geri olmalarıydı. Onları gerilikten kurtaranda Hz. Peygamber olmuştur. Zira o, insanlara bir yandan kitabı, bir yandan da 'hikmeti' yani dini ve dinî konularla ilgili en doğru bilgileri ve genellikle sünnet diye ifade edilen en güzel davranış biçimlerini öğrettiği gibi, bilmedikleri daha başka konularda da insanları aydınlattı ya da aydınlatmanın yollarını açtı. Böylece Müslümanlar, bilgi ve erdemlerle donanmış olarak başarıdan başarıya koştular, Hz. Peygamber'in açtığı bu aydınlık yolda ilerleyerek sonraki yüzyıllarda dinî ve dünyevî ilimlerde ve bunların uygulamaya geçirilmesinde insanlığa örnek ve önder olacak bir konuma yükseldiler." (1)

Necip Fazıl'ın, 'Çöle İnen Nur' ile 'Esselam' adlı eserleri İslâmî Edebiyat açısından ayrı bir öneme sahiptir. 'Çöle İnen Nur' sanatkârane bir üslupla yazılmış bir

siyer kitabı iken, 'Esselam' isimli şiir kitabı Hz. Muhammed'i(S.A.V) altmış üç tabloyla anlattığı bir nazım kitabıdır. Onun için, Necip Fazıl'da Peygamber sevgisi kelimelerin çok ötesinde derin anlamlara sahiptir. Onun; 'Müjdecim, Kurtarıcım, Efendim, Peygamberim/Sana uymayan ölçü, hayat olsa teperim!' Dediği biricik kurtarıcı olan Hz. Muhammed; Necip Fazıl'ın bütün bir aksiyonunun ana zembereğidir. "Şairin Hz. Muhammed'e yaklaşımı sıradan bir yaklaşım değildir. Onu daha derinlikli bakış açısıyla ele alır. 'Peygamber' şiirinin ilk dördlüğü şöyle: 'Sen fikir kadar güzel;/Ve tek, birden daha tek!/İtrını süzmüş ezel;/Bal sensin, varlık petek...' Burada Hz. Muhammed'in kişiliği evrensel bir bakış açısıyla belirginleştiriliyor. Canlı cansız bütün varlığın petek, Hz. Muhammed'in de bal olarak değerlendirilmesi anlamlıdır. Bal, anlamlı, faydalı bir özdür, usaredir. Aynı ayrı birçok çiçeğin özgün bir sentezidir. Buradan yola çıkarak şair Hz. Muhammed'i şöyle algılıyor: Bütün kâinatın varlığını kendi başlarına bir anlamları yoktur. Varlığa anlam veren peygamberdir. Okuyanı, tarif edeni, açıklayanı olmayan bir kitap manasız harf yığından ibaretse, kâinat kitabı da onu okuyup anlamlandıran, insanlara tarif eden, açıklayan, gizli remizlerini şerh eden bir peygamber olmadan anlamsız kalır." (2) Necip Fazıl, O'nun Ümmetinden Ol! çağrısını Nur yolu izinden git, KILAVUZ'un! Mısrasıyla taçlandırıyor.

Beri gel, serseri yol!
O'nun Ümmetinden ol!
Sel sel kümelerle dol!
O'nun ümmetinden ol!

Solmaz solmaz; bu bir renk...
Ölmez ölmez; bir âhenk...
İnsanlık; hevenk hevenk,
O'nun Ümmetinden ol!

Tarihî Misyon

Necip Fazıl şiiri marş şeklinde yazmıştır. Marşlar milli heyecanı üst seviyede yansıtan şiirlerdir. Dikkat edilirse şiirin bazı mısraları tekrarlanarak heyecan doruk noktaya taşınmak istenmiştir. Şiirin kafiyelenişi marş havasını vermek için, daha çok zengin kafiyeler ile yinelenen mısralardan kurulmuştur. Milletimizin tarihî misyonu ile iman rüknü adeta bir kombinezon gibi şiirin tamamına giydirilmiştir. Milletimizin değerler sistemi içerisinde gelişen, büyüyen ve büyüdüğü oranda da kalıcı hale gelen bir varlığı hissedilir. Bu varlık ise dünya tarihinin kaderini değiştirecek olan milletimizin 'fisebilillah' düşüncesi ile başlayan cihan hâkimiyeti mefkûresidir. Necip Fazıl, Türk edebiyatı Vakfı'nda yaptığı bir sohbetinde bu ideali taşıyan milletimizi vafederken; "Türk kavmi gök gürültüsü gibi bir şeydir. Doğrudan tüten bir alev olmuş ki emsali

yok..." nitelemesini yapar. Büyük Doğu ideali içerisinde Necip Fazıl, hareket enerjisini tamamen İslam imanından almıştır. "Büyük Doğu ideali de belirli bir mekân ve vatandan çok, kendimize ait bir ruh durumu, bize ait bir varoluş tarzıdır. Bu yönüyle Büyük Doğu Okulu inkılâpçı bir yapıya sahiptir."(3) Necip Fazıl, bu inkılâpçı ruh sayesinde, İslâm'ın aksiyoner bir kalemşoru olurken; hayat nizamını da bu iman esaslarına göre şekillendirir.

Cihan hâkimiyeti kuru bir cihangirlik anlayışına sığdıramayacak kadar geniş bir coğrafyayı içine alan ideal bir sistemin adıdır. "Osmanlı'nın kuruluş döneminde fütuhât ve genişleme faaliyetlerinde gaza ruhunun temel bir güç ve Osmanlı'nın faaliyetleri için bir meşruiyet kaynağı olduğu görülmektedir. Bu önemli gerçeği 1930 yılları sonlarında P.Wittekin çeşitli delillerle ortaya koymuş, ondan sonra yerli ve yabancı birçok tarihçi bunun derinlikleri üzerinde çalışmalar yapmışlardır. Allah'ın adının yayılması(İ'lâ-yi kelimetullâh) için yapılan bu savaş kendine has ilkeleri olan bir mücadele olup burada İslâm'ı yaymak ve İslâm Devletine boyun eğdirmek başlıca hedefi idi. Gaza sadece bir fütuhata ve ganimet hareketi olmayıp kendine has ilkeleri ve stratejisi olan bir faaliyet idi."(4)

Necip Fazıl taşıdığı bu tarihi misyonun bilinciyle, 'Büyük Doğu Marşı'nı yazmıştır. Viyana kapılarına dayanan ruh ile İstanbul surlarını parçalayan gücün, aynı iman potasında yoğrulduğunu bilen şair, mısralarını bu fikrî terkibe göre kurar. "Türklerin iki bin yıllık bir tarih boyunca kıtaları, birçok yabancı ırk, millet, din ve mezhep mensuplarını idare etmeleri yalnız kendi kuvvetleri ve cihan hâkimiyeti mefkûreleri ile izah etmek mümkün değildir. Filhakika Türkler, eğer yabancı kavimlere karşı, sağlam bir adalet duygusuna, geniş bir dinî müsamahaya ve yüksek bir insanlık idealine sahip bulunmasa, dar bir milliyetçi veya ırkçı bir zihniyete, sert bir dinî taassuba kurban olsalardı şüphesiz bu çeşitli unsurların mukavemetleri ile karşılaşır; cihanşümül imparatorluklar kuramaz ve tabiatıyla tarihî azametleri gibi bu yüksek mefkûreleri de vücut bulmazdı. Türklerin İslâm'dan önce haiz olduğu bu vasıflar İslâmiyet'in kabulü ile çok daha kuvvetli bir mahiyet aldı ve cemiyet bünyesine kök saldı. Çok samimi Müslüman olan Türkler Kuran'ın 'Allah adalet ve iyilik emreder. Allah adalet edenleri sever.' mealindeki ayetlerine çok büyük ehemmiyet vermiştir."(5) Bu bakımdan Osmanlı Devleti'nin kuruluşundaki büyüklük, Osman Gazi'nin oğlu Orhan'a söylediği; 'Bizim mesleğimiz Allah yoludur ve O'nun dinini yaymaktır. Yoksa kuru kavga ve cihangirlik davası değildir.' hitabının aksiyon safhasına dökülmüş halidir. "Kuruluş döneminde başlayarak, Osmanlı adil ve hak gözetir olmayı mülkün ve iktidarın temeline oturtmuştur. Osmanlı'da adalet elbette 'herkese hakkını vermek' üzerine inşa edilmiştir. Nasıl olmasın ki, Osmanlı farklı din ve etnisitelerden oluşan zümreler üzerindeki hâkimiyetini barış içinde sürdürebilmeyi 'adil olma'ya borçludur!

Pax Ottomana'nın ya da Osmanlı Barışı'nın temeli adalettir." (6)

Aynası ufkumun, ateşten bayrak!

Babamın külleri, sen, kara toprak!

Şahit ol, ey kılıç, kalem ve orak!

Doğsun Büyük doğu, benden doğarak!

Necip Fazıl, yükselişin ilmî, siyasî, iktisadî ve felsefî remizlerini şiirin mısralarına yaymıştır. Ateşten bayrak, kara toprak, kılıç kalem ve orak çağrışımları kuvvetli olan kelimelerdir. Şair bu kelimeleri şiirin tematik yapısına uygun frekanslara dönüştürerek, temposu yüksek anlam pekiştireçleri haline getirmiştir. Kelimelerin birbiri ardına oluşturduğu yüksek frekans, şiirde verilmek istenen mesajla uyum içerisindedir. Aslında bu tarz yaklaşım Necip Fazıl'ın hem sanat hem de şahsiyetiyle doğrudan alakalıdır. "Sançağımızda hilâl İslâm ve yıldız Türk'tür. Türk, bir yıldız şeklinde bu hilâlin kaskacı içine girdiği andır ki, yolunu bulmuş, insanlığa mutlak yolu göstermiş ve küçük bir oymak çerçevesinden cihan imparatorluğu sahasına geçmiştir." (7) Şair, 'Şahit ol, ey kılıç, kalem ve orak' mısrasında kılıç ve kaleme Rahmanî bir gönderme yapmıştır. Kalem, Kuran'ı Kerim'de bir sürenin adıdır. Ateş ve kılıç savaşkanlığı, toprak ve orak çalışkanlığı, kalem ise ilmi ilerlemenin sembolleridir. Bir hadislerinde Peygamberimiz "Cennet kılıçların gölgesi altındadır" buyurmuşlardır. Dolayısıyla şair Kuran ve kılıç üzerine yemin ederek Büyük Doğu'nun oluşumunu dini semboller üzerinden inşa etmeye çalışmıştır. Asrı Saadet'in büyük şairi Kâ'b Bin Zühre'nin Kasîdetü'l Bürde'sinde Hz. Peygamber'i; "Peygamber, Allah'ın kınından sıyrılmış pırıl pırıl parlayan öyle bir kılıcıdır ki, karanlıkta kalanlar bu yalın kılıcın parıltısıyla yollarını bulurlar" mısrasını "Büyük Doğu" sembolizmi içerisinde değerlendirebiliriz. Necip Fazıl 'Konuşmalar'ında; "Büyük Doğu ideali tek zerresini feda etmeksizin İslâm'a yol açmanın sistemidir. Metbu, yani tâbi olunan bir nizam değil, tâbi olan, kendi öziyle hiçbir istiklâlî olmayan, toplayan, gösteren ve asrın meselelerine tatbik eden bir dünya görüşü" (8) olduğunu dile getirir. Bu görüşün içerisinde kendi gücüne ve medeniyet birikimine inanan bir ruhun gerilimi söz konusudur. Şairin mısralarından aksiyon halindeki bir "ben'in ruh kıvılcımları taşmıştır. "Büyük Doğu Marşı'nda şairin ustalıklı kullandığı "Doğsun Büyük Doğu, benden doğarak!" söyleyişi gerçekten çarpıcı bir ifadedir!.. Şairin kendi 'ben'inden doğacak veya doğmaya başlayacak 'Büyük bir Doğu' imajı, ideali ve tefekkürü!.. Neresinden bakarsanız bakın, gerçek bir ibda şaheseri demek gerekiyor." (9)

Yürü altın nesli, o tunç Oğuz'un!

Adet küçük, zaman çabuk, yol uzun

Milletimizin manevî yapısına hâkim olan gaza ve fetih ruhu; sistemleştirdiği devlet anlayışı içerisinde ayrı bir şuur haline gelmiştir. "Türk geleneğinde savaş-eri

olarak gazîde bulunması gerekli on karakter sayılır. Cesaret, yılmazlık, kendine güven, güçlülük ve savaşkanlık, atılganlık, dayanıklılık, yerinde metanetle durma, sabırlılık, fırsatları kollama yoldaşına vefâ vasıflarıdır; bunlar Dede Korkut, Dânişmendnâme gibi Türk destanlarında kahramanların vasıflandırılmasında belirlenmiştir.”(10) Bu şuurun oluşmasına vesile olan en önemli dayanak ise İslamiyet’in getirdiği anlayış olmuştur. Necip Fazıl, şiirde tarihi dokuyu ‘tunç Oğuz’ ifadesiyle belirginleştirir. Tunç Oğuz, hem Oğuz Kağan destanına, hem de Osmanlı Devleti’ne bir telmihtir. Oğuz Kağan olağanüstü özellikleri olan bir destan kahramanıdır. Ülkesinin sınırlarını genişleterek herkesi kendisine itaat ettirmiştir. Osmanlı Devleti’nin kurucusu olan Osman Gazi de fütuhathar yaparak ülkesinin sınırlarını genişletmiş; kurduğu devlet ile altı yüz yıl dünya siyasetine yön vermiştir. Dolayısıyla her iki lider de Türk geleneğinden geldiklerinden taşıdıkları vasıflar aynıdır. “Bununla beraber Osmanlı hükümdarları, kendilerinin şeceresini çıkarttırlarken, Âşıkpaşazâde başta olmak üzere hemen bütün kroniklerde olduğu gibi, nesillerini Oğuz Han’a dayandırmışlardır.”(11)

Şair, bu vurguyu ‘Yürü altın nesli, o tunç Oğuz’un!’ mısrasıyla belirginleştirir. Necip Fazıl’ın belirgin bir şekilde vurguladığı bu tarihi misyonu, Tanzimat döneminin önde gelen şair ve fikir adamlarından biri olan Namık Kemal, ‘Hürriyet Kasidesi’nde şöyle dile getirmiştir.

Biz ol nesl-i kerîm-i dûde-i Osmâniyanız kim
Muhammerdir ser-â-pâ mâyemiz hûn-ı hamiyetten

Biz ol âli-himem erbâb-ı cidd ü ictihâdız kim
Cihângîrâne bir devlet çıkardık bir aşîretten

Necip Fazıl, mısraların özüne İslâm’ın şuur esaslarını yerleştirir. Onun için ‘Büyük Doğu Marşı’nda milletin tarihî hafızasını yenileyen bir iman vardır. Bu tarihi miras içinde onun duygu ve düşünce dünyasını şekillendiren bütün birikimler, mısralarailmekilmek işlenmiştir. “Toplumlara bir medeniyet kurma gücünü veren gerilim toplumun kendi kültürüne olan inancından doğar. Bu kültürü oluşturan ana mihver de, genellikle din ve dine dahil olmuş geleneksel inanç ve değerlerdir. Çünkü kültür, bir inanç bütünü etrafında, maddesi ve üslûbu ile kurulan hayattır. İmanın şiddeti ölçüsünde, inanılan değerler hayata hâkim olur, onu yönlendirir, biçimlendirirler.”(12) Necip Fazıl bazen akıl ve mantık plânının çok ötesinde Beşir Ayvazoğlu’nun tespitiyle daha çok bir ‘vecd’ adamıdır. Bu vecd hâliyle bazen ‘telkin’ bazen ‘emir’ haline gelen ifadeler, ‘Büyük Doğu Marşı’nda ateşten mısralara dönüşür. “Şair; Türk-İslam düşüncesi doğrultusunda Türk milletinin geleceğine yön tayin ediyor ve hedef gösteriyor: Bu millete tarihinden, kimliğinden, kültüründen hareketle yeniden doğrulup ayağa kalkması ve bütün Türk ve İslâm dünyasını birleştirip Büyük

Doğu'yu kurması misyonu yükleniyor."13 Büyük Doğu Marşı bu bağlamda "vecd halinde" söylenmiş somut gerçekliğin soyut bir ifadesidir. Şiirin tamamında kadim bir tarih felsefesi vardır. Bu felsefi birikim Necip Fazıl'ın içselleştirdiği ve hayat nizamı haline getirdiği aksiyonuyla birebir uyum içindedir. Bu felsefi birikim İdeolocya Örgüsü'nde net bir biçimde karşımıza çıkar. "Doğunun Arap, Fars, Hint ve Çin gibi büyük mümessilleri, belli başlı zaman ve mekânlarda eserlerini verdikten ve durgun güneş altında hamle ve hayatiyet revnaklarını kaybettikten sonra, Doğunun kendi içindeki rakip gelişme cereyanları altında silinip gittiler. Fakat Türk, Osmanlı İmparatorluğu kadrosunda, Doğuyu Araplardan sonra en büyük iş hamle planına çekti; bütün dağınık kıymetleri baş ideolocya halinde nefsinde yaftaladı. Böylece Batının ve bütün dünyanın yeni çağından biraz evvel ve biraz sonra, hem taarruz eder; hem de taarruza uğrarken, öz bünyesinde Doğuyu heykelleştirmiş oldu."(14) 'Doğsun büyük doğu, benden doğarak!' mısrası içselleştirilmiş felsefi alt yapısıyla İdeolocya Örgüsü'nü tamamlar. "Büyük Doğu; bütüncül bir inancın oluşturduğu görüş ile ölçü dengesinde, bütünlüğünü tamamlayan, dış dünyaya saçak saçak açık olmasına karşılık, içeride muhkem, çevresi sınırsız çokluğu, merkezi tekliği temsilen geçmiş ve gelecek tüm varlık, olgu ve olayları kavrama bilinç ve sorumluluğu içeren düşünce örgülerinin meydana getirdiği âdeta bir estetik yapıdır. Demek ki Büyük Doğu var olmakla kalmamış, varlığı etkinlikte de bulunmuş bir somut gerçektir. Fıskırdığı kaynak Doğu'dur Üstelik fışkırmakla kalmamış ruhsal bir devinim sürecini geçerek olgunlaşmış, varlık bütünlüğünü tamamlama, kendi içinde sessiz, sedasız olmamış durağan bir keyfiyet şeklinde tecelli etmemiştir. Necip Fazıl'ın Büyük Doğu kavramlaştırması 'kendine dönük düşünme'(Collingweed, R.G.:The İdea of History, Oxford University Press, 1998, s.1) nitelendirmesi bağlamında bir 'tarih felsefesi'dir. Düşünen, felsefe yapan zihninin sadece bir nesneyi düşünmeyeceği, aksine bir nesneyi düşünür, sorgular ve irdelerken aslında o nesneye ilişkin kendi düşüncesini de düşüneceği öngörülmesi, hatta beklenmelidir."(15)

Aşkın Aksiyonu

Necip Fazıl'ın kullandığı kelimeler fikrî yönden belli bir dinamizmi içerir. Hareket Büyük Doğu'nun en belirgin özelliğidir. Necip Fazıl, şiirinin genel atmosferine uygun bir hareketi ömrü boyunca yaşamış bir insandır. Şiiri bu kadar canlı kılan en önemli saiklerden biri de söyledikleriyle hayatının birebir örtüşmesidir. "O sürekli başkalarının eylemlerine katılan edilgen gündeme uyan bir özne değil, gündem oluşturan, etkileyen, değiştiren bir öznedir: Gidilmesi gereken yol olarak herkesin gittiği yolun tersi olan bir yol gösterir."(16) Büyük Doğu Marşı'nda yürü/yükselt/çık/şahit ol gibi emir kipiyle kurulan mısralar şiirin fikrî yapısıyla uyum içindedir. İdeolocya Örgüsü'nü değerlendiren Rasim Özdenören Necip Fazıl'ın şiirde

takip ettiği yolu bütüncül bir nazarla dikkate sunar. “Üstadın siyasal fikirlerinin teşekkül etmeye başladığı 1930’lu yıllar Doğu’da sosyalist/komünist düzenin, Batı’da faşizmin ve nazizmin ortalığı kasıp kavurduğu bir döneme rastlar. Diktatörlüklerin toplumsal/siyasal düzeni riyazî ve hendesî bir disiplin, hatta baskı altında tutma eğilimi ve onun totaliter karakteri, ağır sanayin ve askerlik mesleğinin isterleriyle de örtüşmektedir. Üstadın rasyonalist kafasının yansıttığı idealizmin, kökende askerî eğitim almış olan bir zihniyete uygun düşeceğini tahmin etmek zor değildir. İlk gençlik yılları askerî bir disiplin içinde geçen, daha sonra bankacılık mesleğinin içinde kılı kırk yaran bir bilanço disiplini içinde dolu dolu bir on yıl geçiren ve felsefe tahsili esnasında Bergson’a öğrencilik etmiş bir şahsiyetin, böylesine bir çelik disiplini benimsemiş olmasını yadırgamamak gerekir.”(17) Şiir fikrî alt yapısıyla bir düşünce ve aksiyon şiiridir. Bu aynı zamanda Necip Fazıl’ın ideolojik tavrıyla da alakalıdır. Emir kipiyle yazılmış mısralar, yapılması gerektiğine inanılan bir ifade taşır. Necip Fazıl, “Bir milletin mazisini hakkiyle değerlendirmeden ve onun binbir tecrübesinden faydalanmadan, hele onu toptan inkâr ile bir yere varılamayacağını düşünür.”(18) Onun için kullandığı kipler uyaran, telkin eden ve itaat etmeyi mecbur bırakan anlamlar içerir. Necip Fazıl Büyük Doğu Marşı ile felsefî alt yapısı olan bir aksiyon şiiri yazmıştır. Bu şiirin mısralarında Türk-İslâm kültür ve medeniyetinin, kendine has kıymetler manzumesi ile fetih ve aksiyon ruhu mevcuttur. Şair, bu enerjii, kendi benliğinde içselleştirdiği imanından almıştır. ‘Büyük Doğu Marşı’ bu imanın aksiyona dönüşmüş halidir. “Necip Fazıl, millî-manevî mefahirimizin, irşât edici kıymetlerimizin ilhamı, irfanıyla harekete geçen; ihtişamlı mâzinin ‘aşkına, vecdine, estetiğine’ ererek, uyanışın kutsal ateşini yakan; inanç ve kültür köklerine yönelen ‘kimlik arayışına’ hız kazandıran; küçük kazançlarımız karşısında, ‘muhteşem yitiğimizizin’ derunî, ürpertici muhasebesini yapan; cesur, aksiyoner ve haysiyetli bir tefekkür insanıdır.”(19)

“Aşk ve imanın olmadığı yerde hamle ve hareketi” kabul etmeyen Necip Fazıl; enerjisini kendi “ben”inde mayalandırdığı değerler silsilesinden alır. Bu değerler silsilesi de onu asırlar boyu ayakta tutan edep, ahlâk, fazilet, hak, merhamet ve hoşgörü anlayışıdır. Büyük Doğu, iman ve adalet potasında erimiş ruhların bir şimşek hâlinde dünyanın bağrına düşmesidir. Tarihin ve coğrafyanın bu millete yüklediği misyon gereği, o sürekli bir yay gibi gergin ve hareket halinde olmak zorundadır. “Büyük Doğu” böyle bir düşüncenin aksiyona geçmiş bir “iman” ve “İslâm” hareketidir. Bu hareket Necip Fazıl’ın şahsiyetiyle bütünleşerek Türk-İslâm düşüncesine sosyolojik ve felsefik alt yapısı olan bir idealizm getirmiştir. Necip Fazıl, “bir mücadele adamıdır. Onun mücadelesi, mücadele etmenin çok zor olduğu ve cesaret istediği, insanların inandıkları değerleri ifade etmekte bile zorlandıkları olağanüstü bir dönemde gerçekleşmiştir.”(20) Necip Fazıl; “İmanının aksiyonunu fikir planında sonuna kadar zorlayan bir

şahsiyet”(21) olarak “Büyük Doğu”nun savunucusu olmuştur. Bir fikir adamı, bir şair ve düşünür olarak Necip Fazıl, hayatı boyunca bir ilke haline getirdiği, “Ya hep ya hiç, ya ol ya öl” davasının müdafii olmuş; aksiyonuyla inancını bir potada eriterek; fikir hamulesini “Büyük Doğu”nun bir iç dinamiği haline getirmiştir.

1 - Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir; Heyet, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2006, s.237.

2 -Nurullah Çetin; “Necip Fazıl’ın Şiirinde Cemiyet Davası”, Baykara Dil-Kültür ve Edebiyat Dergisi, Sayı:4, İlbahar 2007, s.19.

3 -Abdurrahim Karadeniz; “Büyük Doğu’nun Siyaset, Toplum ve Devlet Tasarımı: İdeolocy a Örgüsü”, Hece Dergisi, Sayı:97, Necip Fazıl Özel Sayısı, Ocak 2005, s.17/18.

4 -Mehmet İpşirli; “Osmanlı Devleti”, İslam’a Giriş-Evrensel Mesajlar-, Genel Koordinatör: Mehmet Görmez, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2008, s.513.

5-Osman Turan; Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi Cilt, I-II, Nakışlar Yayınevi, İstanbul 1980, s.464.

6 -Hilmi Yavuz; “Pax Otomana”, Türkiye’nin Zihin Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2009, s.39.

7 -Necip Fazıl Kısakürek; Hitabeler; Büyük Doğu Yayınları, 3.baskı, İstanbul 1989, s.184.

8-Necip Fazıl Kısakürek; Konuşmalar, Büyük Doğu Yayınları, 1. baskı, İstanbul 1990, s.114.

9 -Necmettin Turinay; “Büyük Doğu: Bir Kavramın Doğuşu”, Necip Fazıl Kısakürek, editörler: Mehmet Nuri Şahin-Mehmet Çetin, T.C. Kültür ve Turizm Bak. Yayınları, 2.baskı, Ankara 2008, s.222.

10 -Halil İnalçık; Devlet-i Âliye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009, s.25

11 -Yusuf Halaçoğlu; Osmanlı Kimliği ve Aşiretler, Babiâli Kültür Yayıncılığı, İstanbul 2010, s.12.

12 -Nevzat Kösoğlu; Türk Milliyetçiliği ve Osmanlı, Ötüken Neşriyat İstanbul 2000, s.140.

13 -Nurullah Çetin; Kendini ve Allah’ı Arayan Adam: Necip Fazıl, Akçağ Yayınları, Ankara 2012, s.174.

14 -Necip Fazıl Kısakürek; İdeolocy a Örgüsü, Büyük Doğu Yayınları, İstanbul 1986, s.66

15 -İsmail Kılıoğlu; “Bir Şairin Tarih Filozofu Olarak Portresi: Büyük Doğu”, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 182, Mayıs 2005, s.28/29.

16 -Hilmi Uçan; “Necip Fazıl ve Düşünsel Değişim/Dönüşüm”, Hece Dergisi, Sayı:137, Mayıs 2008, s. 83.

17 -Rasim Özdenören; “İdeolocy a Örgüsü’nün Düşünsel Karakteristiği”, Yeni Şafak, 25.05.2006

18 -Hasan Çebi; Bütün Yönleriyle Necip Fazıl Kısakürek’in Şiir, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987, s.176

Açıklama: Necip Fazıl’ın şiiri üzerine doktora çalışması yapan Hasan Çebi, Necip Fazıl’ın şiirlerinde kullandığı fiil kipleri ve zamanlarla ilgili istatiki bir bilgi verir. “Şiirlerinde kullandığı fiiller geçmiş zaman, şimdiki zaman ve geniş zaman ile emir şeklindedir. Bunu rakamlarla ifade edersek tekrarlarla birlikte 400 civarında şimdiki ve geniş zaman, aynı miktara çok yaklaşan (380) geçmiş zaman, 270 civarında emir ve bunlara karşılık 50 civarında gelecek zaman” kullanılmıştır. Bu noktada şunu da rahatça ifade edebiliriz ki bütün bu fiillerin yüzde doksanı olumludur. Yani şair İslam dinin de verdiği bir telakki eseri olarak ‘olmamak, gelmemek, dönmek, istememek.’ gibi fiilleri değil ‘görünmek, istemek, gelmek,..’ fiilleri kullanır. Bu vaziyet de şairin gelecekte ziyade, mazide ve halde yaşadığına hükmetmek; yaşadığı zamanda mazinin hasretini çeken bir şair olarak görmekten ziyade, mazi ile hal mukayesesini; yaşadığı devirlerin sosyal, siyasi ve iktisadi sebepleriyle, yapmak durumunda olan bir insandır.”

19-Olcay Yazıcı; “Medeniyetimizin Gündönümü”, Kitap Haber, Eylül-Ekim 2004, Sayı:22, s.80.

20-Mahmut H. Akın; “Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek”, Muhafazakâr Düşünce Dergisi, Sayı.39, Ocak-Şubat-Mart 2014, s.42.

21- Mustafa Miyyasoğlu; Necip Fazıl Kısakürek, Akçağ Yayınları, 2.baskı, Ankara 1992, s.19.

Muhammed İKBAL ve "Cavidname"

Mine ÇORAL

Muhammed İkbal, 29 Aralık 1873'de Pakistan'ın Pencap Eyaleti'nde yer alan Siyalkot şehrinde dünyaya geldi. Ataları Keşmirli olup Hindu dinine inananları, aşılması çok zor toplumsal sınıf duvarları ile ayıran "kast sistemi"nin en üst katmanı sayılan Brahman kastına mensuptu. Rivayete göre; Keşmir'e gelen bir evliyanın etkisiyle XVII. Yüzyılda İslam dinini benimseyen büyükbabası "Salih" adını aldı. Salih'in soyundan gelen diğer aile fertleri, bir yüzyıl kadar sonra Keşmir'den ayrılarak Siyalkot'a yerleşti.

İkbal'in babası Nur Muhammed (1837-1930) dindar ve derviş meşrep bir şahıstı. Tasavvuf büyüklerine karşı beslediği sevgisi ve dine bağlılığı, onun çevresinde "okumamış filozof" diye tanınıp saygı görmesini sağlamıştı. Annesi İmam Bibi de dindar bir kadındı. İkbal, böyle bir aile ortamında dünyaya geldi. Doğal olarak da babası İkbal'in İslami geleneklere uygun bir tarzda yetişmesini arzulamaktaydı.

Bölge geleneklerine göre eğitim çağına (dört yıl, dört ay, dört gün) geldiğinde, o dönemin yaygın geleneksel eğitim kurumlarından olan bir mahalle mektebine gönderdi. Bu aşamada hocalığını yapan Mevlevi Seyyid Muhammed Hasan (1844-1929), yüksek öğretmenlik niteliğine sahip, geniş Arapça ve Farsça bilgisi bulunan bir şahıstı. İkbal, Arapça, Farsça ve şiir sanatına ait ilk bilgilerini anılan şahıstan aldı.

1893'te Schotch Mission İntermediate Collage'e kaydını yaptıran İkbal'in ilk evliliği de aynı yıl gerçekleşti.1895'te bu okuldan mezun olduktan sonra tarihi bir medeniyet ve kültür merkezi durumundaki Pencap Eyaleti'nin başkenti Lahor'a gelerek Governmant Collage'e girdi. Bu dönemde İngilizce, Arapça ve felsefe eğitimi alan İkbal, o günlerde felsefe profesörü olarak 1898'de Government Collage'e gelmiş bulunan Thomas Arnold'ın derslerini takip etti.

1899'da Felsefe dalında yüksek lisansını tamamlayan İkbal, Oriental Collage'de Arapça öğretim görevliliğine atandı. Oriental Collage'de 1901'de İngilizce ve 1903'te felsefe dallarında da öğretim görevlisi olarak çalıştı. Bu dönemde Nale-i yetim (Yetimin Feryadı),Hodahafiz (Güle güle),Eşk-i Hun (Kanlı Gözyaşı),Himala (Himalaya) gibi şiirleriyle sahasında ilk Urduca eser sayılan İlmü'l İktisadı kaleme aldı.

01 Eylül 1905 İkbâl'in yaşamında önemli bir dönüm noktasıdır. 1 Eylül'e zihinsel ve kişisel gelişiminde önemli etkilere yol açacak olan Avrupa'daki eğitim serüveni için yola çıkan İkbâl, İngiltere'de Cambridge Üniversitesi'ne bağlı Trinity College'a kaydını yaptırarak, Prof Mc Taggart'ın yanında doktora çalışmalarına başladı, ancak o dönemde Cambridge Üniversitesi'nde felsefe dalında sadece yüksek lisans yapılabildiğinden doktora tezini verebilmek için Temmuz 1907'de Almanya'ya Münih Üniversitesi'ne gitti. "İran'da Metafizik'in Gelişimi" adlı teziyle doktor unvanını aldı. Aynı günlerde İslam dini ile ilgili çeşitli konferanslar veren İkbâl, Muslim Leage (Müslümanlar Birliği)'nin Londra'da açılan şubesine üye oldu. Avrupa'daki eğitim hayatı sona erince, 27 Temmuz 1908'de ülkesine döndü.

Lahor'a geliştinden sonra avukatlık mesleğine başlaya İkbâl, Mayıs 1909-Ocak 1911 tarihleri arasında Lahor Government College'da felsefe profesörlüğü yaptıysa da, resmi bir görevin düşüncelerini özgürce ifade etmesine engel olacağı düşüncesiyle görevinden ayrıldı. Tekrar avukatlık yapmaya başladı.

1911'de Osmanlılar ile İtalyanlar arasında Trablusgarp Savaşı başladı. Savaş nedeniyle tüm Hint Müslümanlarının dikkati bölgeye çevrilmişti. Muhammed İkbâl bu dönemde bu mücadeleden etkilenerek, Huzur- risaletmeab meyn (Hz Peygamberin huzurunda), Esrar-ı Hodi, Rumuz-İ Hodi'yi bu yıllarda kaleme almıştır. (Cavidname, Kaknüs Yay.2008, İst.)

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş savaşı sırasında Hintli Müslümanlar, düşünür, şair ve devlet adamları Türk mücadelesini yakından desteklediler. Türkiye'de Atatürk, Pakistan'da ise Cinnah milletlerinin bağımsızlığını sağlayan liderler oldular.

"Türk Kurtuluş Savaşı'nın en umutsuz anlarının yaşandığı 1921 yılında Yunanlılar Ankara yakınlarına kadar gelmişlerdi. Yunanlıların bu saldırıları karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bazıları başkentin Kayseri'ye hatta Sivas'a nakledilmesini isterken Mustafa Kemal bütün İslam dünyasını ayağa kaldıran bir beyanname kaleme aldı.

"Bütün İslam yüreklerinin bir kalp halinde çarpması için kendisini perişan eden Türk milletine muzahir olsun" çağrısını içeren bu beyannamenin ardından ikinci beyanname de şu satır yer oluyordu. «İslam'ın her tarafta duçar-i hezimet olan sancakları Anadolu'da toplanmıştır."

Bu beyannameleri Kurban Bayramı namazı için 250 bin kişinin toplandığı Lahor'daki tarihî Badşahi Camiinde okuyan Büyük Şair ve Filozof Dr. Muhammed İkbâl uzun bir konuşma yaptı ve şöyle dedi:

"Dua edelim kardeşler, o bayrak o burçlardan kıyamete kadar düşmesin.

İslâm'ın güneşi kararmasın. Allah, Müslümanları Hıristiyanlara karşı savunan Büyük Lider Mustafa Kemal'e yardım etsin. İslâm'ın son askerlerini muzaffer kılsın." İktbal'in bu çok ünlü konuşmasından sonradır ki, Hint yarımadası Müslümanları Türk kardeşlerine büyük bir maddî destek sağladılar.

Muhammed İktbal çeşitli manzumelerinde Türklerin zor günleri ve daha sonra başarı ve zafere kavuşmalarını terennüm ediyordu. İzmir'in 9 Eylül 1922'de işgalci Yunanlıların pençesinden kurtuluşuna büyük bir sevinçle Hicri-Kameri hesapla bir tarih düştü ki, tarih mısrası şöyle idi: "Goft İktbal, İsm-i Azam Mustafa" (iktbal, Büyük isim Mustafa dedi). Bundan kısa bir süre önce yani, Temmuz 1922'de yazdığı ve tanınmış Farsça eseri, "Doğu'dan Mesaj" da yer alan "Mustafa Kemal Paşa'ya Sesleniş" şiirinde de Ulu Önder'e övgülerini sunmuştu. Şu mısralara bakın:

Bir millet var, biz onun varlığıyla ulaştık
İlahi kanunların gizli gerçeklerine
Bir bakışla yön verdi bizlere, dağları aştı
Dünya güneşi olduk bir kıvılcım yerine
Koş Mustafa Kemal koş atın çatlayana dek
Bize tedbir mat etti, sana tedbir ne gerek?"

(İki Halk Kahramanı Mustafa Kemal Atatürk, M.Ali Cinnah, Dr.N. Ahmet Asrar

1.Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri.)

Şöhreti gündün güne yayılan İktbal'e İngiliz Hükümeti 1922 yılında "Sir" unvanı verdi. İktbal başlangıçta bu unvanı reddetmek istediysede, Müslüman bir şairin bu siyasi unvanı almasının getirilerini düşünerek kabul etti.

1926 yılında Yasama Meclisi üyeliğine seçildi.1928-29 yıllarında bir dizi konferanslar verdi. Müslümanların kendi haklarını koruma yolunda yoğun çaba sarf eden İktbal hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çalışmalarını sürdürdü.1932 yılında Cavidname'yi yazdı.

1934 yılında hastalanan İktbal, tüm tedavilere rağmen hastalığının ilerlemesi nedeniyle 21 Nisan 1938'de Lahor'da vefat etti.

Yaşar Nuri Öztürk "Yeniden Yapılanmak, Kuran'a Dönüş" adlı kitabında Muhammed İktbal için şu değerlendirmeleri yapmaktadır;

"İktbal, Kuran'la nefes alıp veren ve tüm düşünce ve yaşayışını Kuran'a oturtan bir iman ve fikir adamıdır. Çocukluğunda, Kur'an okumakta olduğu bir sırada yanına gelen babası ona şöyle demişti:" Oğlum! Bu kitabı her okuduğunda, o anda sana vahyediliyormuş gibi oku!" İşte, İktbal'in ruhundaki fırtınaların temelinde bu söz vardır. Bu olgu, İktbal'i iki zihniyeti eleştirmeye mecbur bırakmıştır.1.Kuranı sahnedenden kovmak

isteyen açık İslam düşmanı zihniyet. 2.İslam'ı Kuran'ın dışına çekerek Arap-Acem-Şaman-Brahman örflerinin taşıyıcısı durumuna getiren din tüccarı molla-softa zihniyet. (Yaşar Nuri Öztürk Yeniden Yapılanmak, Kuran'a Dönüş, Yeni Boyut 1997, sf.101)

İkbal'e göre örf dininin "mezhep imamı, ulema, efendi vs."adlarıyla insan kaderine egemen kıldığı güçler birer puta dönüştürülmüştür. Bu nedenle Cavidname'de "put yapmayı bırakıp kendini yapmaya başla", "Senin ayinin, Kuran'ın okunup kavranması olmalıdır; senin dinin Allah'ın kelamının tebliğidir. Allah eri, hiç kimseden renk ve koku almaz; Allah eri, yalnız Allah'tan renk ve koku alır" demektedir.(a.g.e. sf.103)

İkbal'e göre, modern çağın sıkıntı sebeplerinin birincisi, aşk ve akılcı kucaklaştıramamaktır. Yüzyılımızın en büyük derdi,"sevgiden nasipsizlik" olarak görülmektedir. Öte yandan, akıl ile aşkın en ideal barıştırıcısı, İkbal'e göre Kuran'dır. (a.g.e.Sf.104)

Dinin ruhunu aşk oluşturduğu için, sevgiden yoksun gönüllerin icra ettikleri ibadetler bir gösteriden öteye geçemez. Allah'ı sevgi üzere ve aşk içinde aramayanların, sayıya ve mekâna sığın ibadetleri erdirici olamıyor. İkbal; bütün hayatı bir ibadete çeviren büyük ruhlardaki niyazın enginliğini şu dizelerde ifadeye koymuştur."Benim niyazım, iki rekât namaza sığmaz"(Cavidname)(a.g.e.sf.105)

İkbal'e göre, ıstırapsız bir dünya ve insan, tekâmülde yerinde sayar. Modern dünyanın, konforu ilahlaştıran anlayışından İkbal, işte bunun için tiksiniyor. Diyor ki:" Bu eski manastırda konfor aramak, ruhun vücuttan ayrılışına bir işarettir." (Sf.106)

İstırap, tekâmül ve yaratıcılığın motor gücüdür."Bu çorak toprağı rahatsız etmezsen o, arzu tohumuna gelişme imkânı vermez"(Cavidname) Bu yüzden, İstırapsız insan cansız ten gibidir:"Derdi olmayan insanın teni vardır ama canı yoktur. Eğer can istiyorsan sonsuz bir aşk ve hummalı bir çırpınıştır"(Peyam 33) diyen İkbal, insanın özü olan gönül sırrını ıstıraplarla beslenen bir realite olarak görmüştür. Ona göre "Gönül çırpındığı için gönüldür."Modern Batı, konfor vebasına teslim olmuş, ıstıraptan habersiz bir dünya olduğu için " onun göğsünde bir gönül vardır denemez" (a.g.e.sf.107)

İstıraptan yana kaygusu olmayan İkbal, sadece şu ricada bulunuyor Tanrı'dan:"Ben gamdan korkmuyorum, yalnız bana, bu gönüle yaraşmayan gamı verme!"İnsana yaraşacak gamlara kucak açmak yerine et ve ot uğruna kederlenmek, insanı perişan eden bir rezilliktir. İkbal, işte bundan şikâyetçidir.(a.g.e.sf.108)

İkbal'e göre, isyan edebilme gücünden yoksun birey ve kitlelerin hür benlik sahibi olabilmeleri mümkün değildir. O halde İsyân edebilme gücüyle insan onuru

arasında doğru orantı vardır. İkbâl'e göre bu günün Müslüman'ı dört büyük musibetin altında ezilmektedir. Bunlar: 1.Mal ve serveti ilahlaştırın soyguncu-vurguncu tefeci tip, 2.Yönetimi zulüm ve soygun aracı yapan politikacı tip,3.Dinin tasavvufi yapısını dejenere eden softa tip, 4.Dinin fıkıh yapısını dejenere eden molla tip.(a.g.e.sf.110)

Nihayet İkbâl, özlediği yarınlara gebe kuşaklara şu sözlerle seslenmiştir."Ben bu tarlaya tohum attım; sen kanınla sula ve ürün al!" ve "Ne bahtiyardır o millet ki doğan çocukları onun kâinatında kıyametler koparır" ve "Namerdin mertten daha çok yararlandığı bir dünyayı altüst et" ve "Şehrin mescidinde öyle feryat edelim ki, mollanın göğsündeki yürek erisin" (Armağan, 46.49.52.57)

CAVİDNAME

Muhammed İkbâl, Kaktüs Yayınları, 2008, İst. Türkçesi: Halil Toker

Kitabı dilimize çeviren Halil Toker kitabın önsözünde "Cavidname, İslam Dünyası'nın yetiştirdiği en önemli düşünür, şair ve filozoflardan biri olan Muhammed İkbâl'in olgunluk dönemi eserlerindedir. Her ne kadar bu eserde aktarılan görüşlerin bir kısmı, daha sonradan- İkbâl'in durağanlığı ölüm; değişim ve gelişimi yaşamın ta kendisi kabul eden görüşleri uyarınca-ufak tefek değişikliklere uğramışsa da, Cavidname öz itibarıyla, büyük düşünürün düşünce silsilesinin devamı ve önemli dönüm noktası durumundadır" diyerek eserin onun başyapıtı olduğuna dikkat çekmektedir.

Halil Toker çeviriyi yaparken karşılaştığı zorlukları anlatırken eserle ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir;

"İkbâl,"Yansımalar" adıyla tarafımdan Türkçeye çevrilen eserinin bir yerinde "Tarih, bizzat insan davranışlarının yorumlanmasıdır. Ancak çağdaşlarımız, hatta günlük yaşamımızda yakın dost ve arkadaşlarımızın davranışlarını dahi yanlış yorumlarken, bizden yüzyıllar önce yaşamış insanların davranışlarının doğru tabir ve yorumu çok daha zordur..." demektedir. Bu söz İkbâl'in düşüncelerini yorumlarken de göz önünde tutmamız gereken bir husustur. Çünkü çevirisini yaptığım bu eserde olsun, onun diğer eserlerinde olsun anlamakta güçlük çektiğim, yorumlamakta zorlandığım, hatta katılmadığım noktalar vardır. Ancak şurası bir gerçek ki; düşüncelerine katılalım veya katılmayalım, İkbâl, çağına damgasını vurmuş büyük şahsiyetlerden biridir. Ayrıca İkbâl'i ya da herhangi başka birini, yorumlarken ve anlamaya çalışırken yaşadığı zamanı, ortamı ve karşılaştığı olayları dikkate almak son derece önemlidir."

Muhammed İkbâl Caviname'yi 1929 yılında yazmaya başlamış ve 1932 yılında

tamamlamıştır. İtalyan Şairi Dante (1265-1321)'nin Divana Commedia'sına nazire olarak yazılmış olup, İktal'in kendi oğlu Cavid'in adını taşımaktadır. Cavidname İktal'in kendi beyanları ile diğer birçok araştırmada zikredildiği üzere, Divinia Commedia, Futuhât_1 Mekkiyye ve Rısaletu'l-Gufran gibi eserlerin planından yararlanılarak Miraç mucizesi planı üzerine oturtulmuştur. Eserde Mevlana'nın refakatinde yapılan gökler, çeşitli gezegenler ile cennetin kastedildiği, her safhada muhtelif fikir, siyaset ve kültür adamları ile çeşitli dini, siyasi meseleler hakkında konuşmaların yapıldığı bir yolculuk anlatılmaktadır.

Cavidname, İktal'in oğlu Dr.Cavid İktal'in adını taşımaktaysa da, "Cavid" kelimesinin " ebedi, sürekli, daimi, kalıcı, ölümsüz" gibi anlamlarının da göz önünde bulundurulduğu ve eserin adının " sonsuzluk ya da ölümsüzlük mektubu/kitabı" anlamına gelebilecek şekilde konulduğu düşünülebilir.

Eserde ikinci dikkati çeken nokta ise şiirlerinin büyük kısmında mahlas kullanmayan İktal'in, Cavidname'de kendisi için "Zinderud" adını kullanmasıdır. Bu öylesine seçilmiş bir ad olmayıp, kelimenin taşıdığı tam anlam, İktal'in "Benlik Felsefesi'nin tüm temel özelliklerini ifade etmesi sebebiyle seçilmiştir.

Zinderud İsfahan'da bulunan bir ırmağın adıdır. Bu ırmak sürekli bir biçimde akış ve hareket halindedir. Sadece kendi kaynaklarından beslenerek meydana gelmekte, başka bir ırmak ve çaydan su almamaktadır. Tüm suyu insanlara faydalı olmaktadır. Herhangi bir denize veya başka bir ırmağa akmamakta, ovaları sulayarak toprak tarafından emilmektedir.

Bütün bunlar İktal'in "Ben'inin temel özellikleridir. Sürekli bir hareket, değişim ve gelişim; sadece kendi kişisel kaynaklarına güvenip dayanma ve "Ben"i bu şekilde meydana getirme, her hareketi ve faaliyetiyle insana faydalı olma, gücünü zayi edileceği yerlere akıtmadan gerekli yönlere sevk etme. (Cavidname 16,17)

YILDIZLARIN MİRILTISI

Yaşamın aklın ürünü, aşkın, gizemidir evrenin
Ey toprak bedenli! Bu âleme hoş geldin
Venüs, Ay ve Jüpiter, senin yüzünden rakip
Bir bakışın hatırına düşmüşler içine tecelli keşmekeşinin
Dost yolunu doldurmuş taptaze, yepyeni cilveler
Külliyata bağlanmaz gönlü, şevk ve arzu sahibinin
Doğruluk, saflık ve gelişimdir yaşam
Ezelden ebede hızla yürü, Tanrı mülküdür yaşam

Gazel coşkusuyla dolu olana bağırma iznini ver
 Yine rind ve muhtesibe testi testi şarap ver
 Şam, Irak, Hind ve İran şekere alışmışlar
 Şekere alışmışa arzusunun acılığını ver
 Yüce dalgalı denizle savaşa girsin diye
 Hızlı seldeki akma zevkini, ırmağın gönlüne ver
 Fakir er ateştir; emirlik, komutanlık saman
 Kralların şan şöhretine erkekçe bir söz yeter
 İskenderliğin tantanası, kalenderliğin debdebesi
 Biri Musa'nın cezbesi, diğeri Samiri'nin sihri
 Biri bakışla öldürür, orduyla öldürür diğeri
 Sulh ve barıştır biri, savaş, hükümdarlık öteki
 İkisi dünyayı fetheder, ikisi de devam ister
 Biri kahredicilik savıyla, cemel savıyla öteki
 Kalenderlik darbesiyle yık İskender seddini
 Musa âdetini canlandır, boz Sahiri sihrini!

(Cavidname 40)

İBLİSİN FERYADI

“Ey sevap ve günahın Rabbi
 Âdem'in sohbeti harap etti beni!
 Emrimden asla yüz çevirmedi
 Benliğine gözünü kapattı, bulmadı kendini!
 Toprağı, isyan zevkine yabancı
 Uluların kıvılcımına yabancı!
 Av olmuş, avcıya “tut” diyor “beni”
 Yazık! İtirazsız uygular emirlerimi!
 Hatırla da geçmiş ibadetlerimi
 Böyle bir avdan sen koru beni!
 Yüce azmin bu sebeple alçaldı ya!
 Vay bana, vay bana, vaylar bana!
 Yaratılışı ham, zayıf düşmüş azmi
 Bu rakip kaldıramaz benim darbemi!
 Gönül gözü açık bir kul lazım bana
 Daha olgun bir rakip gönder bana!

Su ve topraktan şu oyuncağı al benden
Çocukluk beklenmez ki ben gibi yaşlı pirden!
Âdem oğlu ne? Bir avuç çer çöp yığını!
Mademki dünyada çerçöp vardı sadece
Bu kadar ateşi verdin bana niye?
Camı eritmek geçici, boş bir çaba
Asıl beceri taşı eritip akıtmakta!
O kadar başarı kazandım ki artık bıktım
Ödülümü almak için huzuruna çıktım
Senden beni inkâr edeni istiyorum
Hak yoluna gidene ulaştırmanı bekliyorum!
Boynumu kıvrıracak bir kul gerek!
Ey “Huzurumdan çek git!” diyen
Yanında değerim düşük bir arpa tanesinden
Rabbim gönlü diri bir Hak adamı göster de
Belki zevk alırım ben ona yenilmekte!” (Cavidname, 189-190)

İslam âleminin Batı hegemonyası altında ezildiği bir dönemde milletin ruhuna tercüman olmuş, onu ülküsünün fevkine taşımak için çırpınmış büyük düşünce ve edebiyat üstadı Mehmet Akif Ersoy’un verdiği mücadelenin benzerini Hindistan’da Muhammed İkbal vermiştir. Bağımsızlık mücadelesinde hareketi isyana dönüştüren, milleti uyandıran bu büyük şahsiyetleri tanıyabilmenin yolu, eserlerini okuyup, düşüncelerinin derinliklerini keşfetmekten geçiyor.

Abdülkadir Güler'den: "Elli Yıl Böyle Geçti"

Prof. Dr. İsa KAYACAN

İnsanlar, hangi meslek içinde bulunurlarsa bulunsunlar, yaşarlarken, ya ortaya bir şeyler koyuyorlar, ya da geldikleri gibi gidiyorlar. Şair, yazar ve araştırmacılar arasında, giriş cümlemizin ilk bölümünde yer alanlar vardır. Tıpkı eğitimci, şair, yazar ve araştırmacı, Abdülkadir Güler hoca gibi. Sanat ve edebiyat dünyasında elli yılının geçişini anlatan, geniş kapsamlı 304 büyük sayfayla hazırlanıp, bize ulaştırılan "Elli Yıl Böyle Geçti" adlı zengin içerikli Abdülkadir Güler imzalı kitap da olduğu gibi.

Abdülkadir Güler hocanın, dolu dolu geçen yaşamından bazı kesitlerin verilmesiyle şekillenen masamdaki kitap, elbette bu dolu dolu geçen yaşamın bütününe sayfalarına alamazdı. Özet olarak verildiğini inancında olduğum, Abdülkadir Güler hocanın Elli yıllık yaşamında, kitap içerisinde yer alanlar, yedi ayrı bölümde sayfalara aktarılmış.

Titizliği, çalışkanlığı, hoşgörü zenginliği, üretkenliği, Evliya çelebi özelliğindeki yaşantısı bize hep takdir ve alkışla izleme görevi vermiştir Kızıltepe'deki öğretmenliği günlerinden itibaren tanıdığım, tanıdıkça bağlandığım bir şahsiyettir, gönül adamıdır Abdülkadir Güler.

Elli yıl böyle geçti, adlı kitabın bölümlerine verilen üst başlıklar: Abdülkadir Güler'in hayatı ve eserleri, Eserleri hakkında yapılan yorumlar, Şiir ve yazılarından örnekler, Şair dostlardan şiirler, Bibliyografyası, Anadolu Basınındaki yazıları, Albümünden bazı fotoğraflar ve belgeler.

Burada hemen ifade etmeliyim ki, ön kapakta ve son sayfalarda onlarca Abdülkadir Güler ve dostlarıyla birlikte görünen fotoğraflar yanında, pek çok Abdülkadir Güler belgesinin de sayfalara aktarıldığı gözleniyor. Hatta ön kapakta ve arka sayfalardan birinde yer alan, rahmetli Güzide Gülpınar Taranoğlu'nun Ankara'daki evinde, Abdülkadir Güler ve İsa Kayacan ikilisincede yaptığımız ziyaretin anısına çekilen fotoğrafın yer alması, beni son derece duygulandırdı.

Üçüncü sayfada başlayan iki sayfalık, Abdülkadir Güler imzalı bir önsöz var. Buranın bir yerinde; "Elinizdeki kitabımda izah edildiği gibi 1961 yılından bu yana,

sanat, edebiyat coğrafyasında yapılan çalışmalarımın bir özetini sunmak istedim" denilişi, başta ifade ettiğimiz görüşümüzü doğruluyor. Yani bu kitapta yer alan Abdülkadir Güler çalışmaları, bir özet olarak verilmişti. Çünkü, Abdülkadir Güler'in sanat ve edebiyat çalışmaları böyle bir kitaba sığmayacak kadar fazla ve detaylı oluşunu yakinen bilmekteyim.

Abdülkadir Güler, yüzlerce gazete ve dergide yazdı. Yine yüzlerce ödülün sahibi oldu. 26 ayrı kitap yayınladı. Üç ayrı kitabı yayına hazırladı. Yayına hazır 8 kitap çalışması var. Türkiye İlim ve Edebiyat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği(İLESAM) başta olmak üzere onlarca Derneğin-kuruluşun aktif üyeleri arasında yer alıyor. Elimdeki kitabın, Abdülkadir Güler ve eserleri hakkında yazıları yayınlanan isim ve imzalar arasında İsa Kayacan'ın değişik yayın organlarında yayınlanmış, "50. Sanat ve Edebiyat Yılında Çınarlaştıran Abdülkadir Güler" başlıklı yazısına da yer verilmiş.

Abdülkadir Güler'in tarihi bir sıralama ve yazı başlıklarının yayın organı adı ve yayınlandığı tarih veya sayı kaydedilerek verilişleri de bir düzen içerisinde sayfalara aktarılmış.

Örneğin, Ajans Türk, Akpınar, Alkış, Aykırı Sanat, Aydın Efesi, Beşparmak, Çağrı, Folklor, Çağlıt, Çalı, Güncel Sanat, Güneyde Kültür, Tarla gibi dergiler yanında, Yeni Söke, Söke Ekspres gazetelerinde uzun soluklu olarak yazdığı yazıların tarihler itibariyle balıkları ve öteki bilgileri yer alıyor.

Böyle anıt bir kitabın hazırlanışını gerçekleştirdiği, basımını sağladığı, bizlere aktardığı için, Abdülkadir hocamızı kutluyor, sağlıklı uzun bir ömür dileklerimi yineliyorum efendim.

YAZAR

Mesut ATEŞ*

Olacak. Eninde sonunda olacak. Günlerce, aylarca süren çabanın ardından ciddiye bile alınmayan yazıları Sidar'ın azmini yıkmak yerine kamçlamıştı. Bu öylesine bir kamçıydı ki yüreğini eline almış, zamanı dondurmuş ve bütün benliğiyle bu işe sınırsız sarılmıştı. Bir gün Aslı'ya kendini ispat edecekti. Sadece Aslı'ya mı? Hayır, herkese ispat edecekti. Öncelikle kendine. Zaman bütün sarmalıyla kendini kuşatsa da başaracaktı. Dergilerdeki kısa öykülerin, kupkuru şöhret avcılarını ve sıradan insanların, sıradan ufak öykülerini yüceltmek amacını güttüklerini düşünüyordu. Acaba bu dergilerin editörleri de sıradan kimseler olduğu için mi böyle bu? diye kendi kendine sordu. Yoksa bu yazarlar, editörler ve okurlar hayattan korkuyorlar mıydı? "Sefil egolarının değer ölçüsüyle ölçüyorlar", diye lâfa karıştı. Editörlere güvenmiyordu.

Bir sabah, beynini bir sıcaklık ve buhar dalgası gibi yalayan, bütün güzellik ve düşünceleri karmakarışık eden bir yazıyla didişirken, telefona çağrıldı.

Ev sahibi dalga geçerek, bozuk diliyle:

"Çekici bir kadın sesi," dedi. "Bir hanımefendi sesi!" Sidar, son hızla telefona koştu ve Aslı'nın, âşık olduğu kızın sesini duyunca içine dalga dalga bir heyecanın hücum ettiğini hissetti. Yazıyla yaptığı savaş sırasında Aslı'nın varlığını tamamen unutmuştu; ansızın sesini duyunca ona olan aşkı yüreğine bir deprem gibi çarptı. İşte o ses! Bir müzik nağmesi kadar yumuşak, kristal saflığında, mükemmel bir ton! Yeryüzünde hiçbir ses böylesine güzel ve etkileyici değildi. Sanki başka dünyalardan geliyordu. Sidar, öylesine heyecanlanmış, öylesine kendinden geçmişti ki, Aslı'nın ne dediğini duymadı bile; bununla beraber, ev sahibinin, hınzır gözlerini kendi üzerinden ayırmadığını bildiği için, yüz ifadesine hâkim oldu. Aslı da zaten önemli bir şey söylemiyordu; sadece, sevgilisinin onu aldattığını ve gece eğer başka bir işi yoksa onu tiyatroya götürme nezaketinde bulunur muydu? Aldatmak! Sidar, kızgınlığını sesine yansıtılmak için kendini zorladı. Şaşılacak şeydi. Şimdiye kadar cesaret edip de ona birlikte bir yere gitme teklifinde bulunamamıştı. Aslı'yı sevgilisi olduğu halde müthiş derecede, deli gibi, ümitsizce seviyordu. Onun kendisiyle, tiyatroya gitmeyi düşündüğü bu çılgınca mutluluk anında Aslı, o derece yükseklere çıkmıştı ki, Sidar'a, onun için ölmekten başka yapılacak şey yokmuş gibi geldi. Bu, bütün âşıkların karşılaştığı ve gerçek aşkın doğurduğu yücelmiş bir haldti. Sidar, henüz yirmi dört yaşındaydı; daha önce aşkı tatmamıştı. Sidar'ı heyecanlandıran durum, aynı zamanda takatsiz de bıraktığından telefonu yerine bırakırken, eli titriyordu. Gözleri parlıyordu, yüzüne de bir başka güzellik gelmişti.

Ev sahibi:

"Dışarıda mı buluşacaksın? diye alay etti. "Bu ne demektir bilirsin. Hesabı ödeyemeyeceksin. Kız ödeyecek. Rezil olacaksın. Bütün hayallerin kötürüm kalacak."

Ama Sidar, mutluluğundan ödün vermedi. Hatta bu hayvanca ima bile onun keyfini kaçırmaya yetmedi. Sidar, büyük bir hayal görmüş, kendini bir Tanrı gibi hissetmişti; bu insan şeklindeki sinek kurduna, içinde sadece müthiş bir acıma duyabilirdi. Ev sahibine bakmadı bile; onu görmezden ve duymazdan geldi. Giyinmek için odadan çıktı. Kendi odasına gelip de elbiselerini giymeye başladığı zamana kadar, tatsız bir sesin kulaklarını rahatsız etmiş olduğunu fark etmedi. Neyin nesi olduğunu araştırınca, bu sesin daha önce her nasılsa beynine işlemeyen ev sahibinin en son çıkardığı vızıltı olduğunu anladı.

Sidar, Aslı'yla birlikte merdivenleri inince, içinde büyük bir sıkıntı duydu. Aslı'yı tiyatroya götürmek bir mutluluktan, ama bu mutluluğu bozan bir şey de yok değildi. Aslı'yla el ele yürümesi gerekli miydi, ya da kol kola? Hayatında hiç kimseyle el ele tutuşmamıştı. Onun tanıdığı kızlar arkadaşlarının kollarına girmezlerdi. Başlangıçta birçok kere yan yana yürünür, sonra da sokakların aydınlatılmamış olduğu yerlerde kollar bellere dolanır, başlar erkek arkadaşların omuzlarına dayanır. Ama bu seferki başkaydı. Aslı, o çeşit kızlardan değildi. Sidar, Aslı'ya baktı ve gözlerinin merhametle pırıldadığını gördü. Sonra onu sevdiğini hatırladı, onu sevmesini, onu koluna takıp tiyatroya götürmesini mümkün kılan şansına şaşarak hayallere daldı.

O gece odasına döndüğünde, aynada kendi kendine: "Senin ne işin var Aslı gibi bir kızın yanında?" diye sordu. Kendine merakla, uzun uzun baktı. "Aslı, neyini sevsin be? Sen nerenin malısın? Senin yerin, dalga geçilen yazarların yanındır. Bir de sen kalkmış, senden milyonlarca kilometre uzakta, yıldızlarda yaşayan olağanüstü bir kadını sevmeye yelteniyorsun! Sen kim oluyorsun, nesin ki sen? Allah'ın belası!" Bunları söyleyerek aynada kendi kendine yumruğunu sallayıp yatağın kenarına oturdu ve büyümüş gözleriyle bir an daldı. Sonra kalemini aldı. Saatler akıp gider, yıldızlar donuklaşır ve şafağın gri aydınlığı pencereye vururken, kendini çoktan kendisinden başka kimsenin anlayamayacağı şiirlere kaptırmıştı. Kütüphanenin yolunu tuttuğu zaman, içinde yeni baştan bir ilgi uyanmıştı; kendisini çömez hissettiği için de, hemen kütüphaneden birkaç dergi aldı. Daha önce bir kaç kere kötü bir başarısızlığa uğramıştı. Yatağına uzandı ve dergileri açtı. Sabah olduğunda o hala okuyordu, Mümkün değil uyuyamazdı. O gün yazı da yazmadı. Vücudu yatmaktan yoruluncaya kadar yatakta kaldı, sonra sırt üstü yere yatıp dergiyi yukarıda tutarak, ya da bir o yana, bir bu yana dönerek okumayı denedi. O gece uyudu ve yazısını ertesi sabah yazdı. Sonra dergiler onu yeniden çekti ve Sidar, her şeyi, hatta Aslı'nın o akşamını kendisine ayırmış olduğunu bile unutarak okumaya daldı.

Ama onun asıl derdi, hiçbir editörü ve yazarı tanımıyor olmasıydı. Sadece herhangi bir yazarı tanımamış olmakla kalmıyor, aynı zamanda yazı yazmaya kalkışmış bir adam da tanımıyordu hayatta. Ona yol gösterecek, bir kelimecik öğüt verecek tek insan yoktu. Sidar, editörlerin insanlıklarından şüphe etmeye başladı. Editörler, Sidar'a sanki bir makinenin çarklarıymış gibi geldi. Sidar, ruhunu öykülere, şiirlere döktü ve bu makineye teslim etti.

* (Mesut Ateş, 15 Temmuz 1991, İstanbul) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi - Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / 3.Sınıf

Niğde Tanıtım Günlerinde Yazsanbir Çalışmaları Göz Doldurdu

Refik ERDEN

Ankara'da bu yıl dördüncüsü düzenlenen "Niğde Tanıtım Günleri" 20-23 Kasım 2014 tarihinde Ankara Atatürk Kültür Merkezinde gerçekleştirildi.

"Niğde Tanıtım Günleri" Niğde'nin tanıtılmasına hizmet etti, hem de yurdun dört bir tarafında bulunan Niğdeliler için de bir buluşma, tanışma günü oldu.

"Niğde Tanıtım Günleri" etkinliğine YAZSANBİR (Yazarlar ve Sanatçılar Birliği) merkez şubesi tertip ettiği çeşitli faaliyetlerle katıldı.

YAZSANBİR (Yazarlar ve Sanatçılar Birliği) Başkanı Mehmet BAHSİ: "Edebiyata, sanata gönül veren şair-yazar dostlarımızla kültürel ve sanatsal nitelikli faaliyetler yapma çabasındayız. Birlik ve beraberlik şuuru ile yaşadığımız şehrin kültür-sanat birikimine katkıda bulunmaya devam ediyoruz. Ankara'da 20-23 Kasım tarihleri arasında yapılan "Niğde Tanıtım Günleri" etkinliğine şehir, kültür, insan ve tarih konulu paneller, Niğde türkülerini etkinliği ve Yazsanbir Şiir Şöleni ile katkıda bulunduk" dedi.

NİĞDE TÜRKÜLERİ

SANATÇILAR: Sabri ÖZDAĞ, Ömer VAROL

21 Kasım 2014 Cuma günü Niğde Türkülerini seslendirdiler..

Daha sonra panele geçildi:

Doç. Dr. Mehmet Ekiz, Arif AY, Prof. Dr. Mahmut Özdemir konuştu. Mehmet Ekiz Niğde'deki camileri ve özelliklerini, Arif Ay hayat hikâyesi ve şiir anlayışını, Mahmut Özdemir karbonlu gazların insan hayatına ve bitkilere etkilerini anlattı.

YAZSANBİR ŞİİR ŞÖLENİ

ŞAİRLER: İsmail ÖZMEL, Arif AY, Mehmet BAHSİ, Murat SOYAK, Harun KAYA, Mehmet BAŞ, Fikret DİKMEN, Kibar AYAYDIN, Ömer VAROL. Şiirlerini okudular.

Niğde Tanıtım günlerinin üçüncü günü bir panelle renklendirildi. Doç. Dr. Nevzat TOPAL, Doç. Dr. Hamdi DOĞAN, Yard. Doç. Dr. Gülin ÖZTÜRK, İsmail ÖZMEL katıldılar.

İsmail Özmel yönetiminde başlayan panelin ilk konuşmasını İsmail Özmel yaptı. Otuz yıla yakın süren bir çalışmanın ürünü olan Niğdeli Şair ve Yazarlar adlı eserinin ilk kişisi olan Sarı Saltuk'la başlayan konuşmasını Niğdevî olarak tanınan Osmanlı döneminin en büyük 5-6 âliminden birisi olan Yakup bin İdris'i, Şair ve mütercim İbrahim Hakkı Eroğlu ve Ebu Bekir Hazım Tepeyran'ı, müzikolog Etem Ruhi Üngör'ü anlatan konuşmasından sonra, Doç. Dr. Nevzat Topal Niğde Tarihi ve Kültürü konusunda konuştu. Daha sonra Yrd. Doç. Dr. Gülin Öztürk Milli Mücadeleye Niğde'nin katkılarını anlattı. Son konuşmayı Doç. Dr. Hamdi Doğan yaptı. Seyyahlara Göre Niğde'yi anlattı. Gerek konular ve gerekse anlatımlar ilgiyle izlendi.

karan ofset

■ matbaa ■ form ■ dijital

- KURUMSAL KİMLİK
- MATBU EVRAK
- KARTVİZİT
- KATALOG
- AFİŞ - BROŞÜR
- DERGİ - KİTAP
- MASA İSİMLİKLERİ
- SÜREKLİ FORM
- PLAKET
- DAVETİYE
- EŞANTİYON
- CİLT - KAŞE
- TAKVİM
- ETİKET

Tel : 0.388 233 66 22 • Faks: 0.388 233 88 11

Gsm: 0.532 706 55 46

e-mail: karanofset@hotmail.com

www.karanofset.com.tr

Varoluşu anlamlı kılan kadim sorular insan belleğini hiçbir zaman boş bırakmamıştır. İnsanı, dünya seyahatinde yalnız bırakmayan, yalnızlık ve yalınkatlılıktan kurtaran nedir? İnsan ömür boyu neyin mücadelesini verir? Mutluluğun sırrı nedir? İnsan hayatında dostlukların ve anıların kıymetini bilen şanslı insanlar artıyor mu, yoksa eksiliyor mu? Hayat daha yaşanabilir ve daha güzel hale mi geliyor? Yoksa gölgeli koridorlar artıyor mu? İnsan hakikaten karmaşık bir rüya veya bilinmeyenler yumağı mıdır?

İnsanlık tarihinin çok yönlü kazanımları, bu birikimde her dünyanın az çok hissesi vardır. Bu safhadan sonra suyun terkebini bulmaya çalışmak zaman kaybıdır. Birikimlere ilaveler yapmanın gayreti içinde olan insan mutludur ve hayat denilen serüveni boşa geçirmedeğini anlar. Medeniyet tarihinin temelinde her şeyden önce hakikat, düşünce ve sanat yani insan vardır.

İsmail Özmel, bu eserinde mutlu bir yaşamın serüvenini anlatmaya çalışıyor. Zevkle okuyacağınızı umuyoruz.